

Izhaja vsak dan zjutraj razven v nedeljskih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—, Uredništvo v Ljubljani Gregorčičeva ulica št. 23. Telefon uredništva 30 70 30-66 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po tarifi in dogovoru. — Uprava v Ljubljani, Gradišče 4. tel. 30-68 Podružnica v Mariboru. Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60 Podružnica v Celju. Samostanska ulica št. 4.

Št. 10

Ljubljana, dne 13. junija 1930.

Leto I.

Reševanje romunske vladne krize

Kralj poveril sestavo generalu Presanu - Slabi zgledi za koncentracijsko vlado - Papeževa čestitka novemu kralju

Bukarešta, 12. junija. AA. Kralj Karol je poveril generalu Presanu mandat za sestavo koncentracijske vlade.

Bukarešta, 12. junija. d. General Presan, ki je danes dopoldne iz province prispel v prestolico, se je takoj napolil v dvor, kjer ga je kralj Karol sprejel v daljši avdijenci. Kralj mu je poveril mandat za sestavo vlade. Na kraljevo željo ima sestaviti koncentracijsko vlado, v katero naj bi vstopile vse romunske stranke. Po avdijenci je general Presan izjavil novinarjem:

V smislu kraljevega naloga bom popoldne stopil v slike z voditelji strank, da vodim z njimi razgovore o pogojih za vstop v vlado. Upam, da bom še tekom popoldneva mogel kralju predložiti ministrsko listo.

Bukarešta, 12. junija. d. Mandator general Presan je danes popoldne vodil posvetovanja z voditelji strank, v prvi vrsti z Manijom, Vintilo Bratianom, dr. Jurijem Bratianom, generalom Avarescom, dr. Lupom, Jorgom in z drugimi politiki. General Avarescu je za sebe zahteval 2 ministrska portfelja, prav tako dr. Lupu, do čim Jorga ni zahteval nobenega ministrskega portfelja. Po končanih posvetovanjih bo general Presan pozno zvečer poročal kralju o uspehu svoje misije. Izgleda njegove misije presojajo mnogi politični krogi pesimistično.

Bukarešta, 12. junija. AA. Ker je Maniu odklonil, da sestavi novo vlado, je kralj nadaljeval konzulacije.

Bukarešta, 12. junija. AA. General Cidovski je bil imenovan za vrhovnega komandanta rumunske armade.

Bukarešta, 12. junija. z. General Presan je prevzel mandat za sestavo koncentracijske vlade. V političnih krogih mislijo, da mu ta misija ne bo uspela. General Presan je danes popoldne pričel s posvetovanji. Med drugimi je govoril tudi z generalom Avarescom, s katerim že deset let ni govoril. Presan se je razgovarjal tudi z prof. Jorgo in z Lupujem. Jorga zahteva zase ministrstvo za notranje zadeve, Lupu pa finančno ministrstvo, medtem ko Avarescu zahteva za sebe obe li ministrstvi. Na večer okrog 7. ure ni imela priložnosti v Bukarešto kraljica Marija. Zato smatrajo, da bi morala biti kriza do tega časa že rešena, tako da bi kraljico že lahko sprejela novoimenovana vlada. Bratianu je ponoči razposlal oklic za svojo stranko, v katerem poziva liberalce, naj opuste svoje pasivno držanje in naj se lotijo aktivnega dela.

Razmerje kralja do Jelene.

Bukarešta, 12. junija. »Cuventul« priobčuje iz kralju bližnjih krogov informacijo o razmerju kralja Karola do princese Jelene. Kralj je mnenja, da so vse njegove osebne zadeve popolnoma likvidirane z njegovim povratkom v domovino in z dosego njegovih starih pravic. Zato ne obstoja več ločen zakon in princesa Jelena je njegova legitimna soproga. Tudi ni po mnenju kraljevem potrebno, da bi

se uvedlo posebno postopanje za razveljavljenje razporeke.

Jelena romunska kraljica

Bukarešta, 12. junija. d. Kralj Karol je nocoj podpisal dekret, s katerim proglašajo princezo Jeleno za romunsko kraljico.

Madjarski parlament in kralj Karol.

Budimpešta, 12. junija. d. Na današnji seji madjarskega parlamenta je govoril tudi posl. Friedrich, ki je bil ministrski predsednik leta 1920., ko so romunske čete pod poveljstvom takratnega princa Karola zasedle madjarsko tla do Budimpešte. Posl. Friedrich je izjavil:

Priznali moram, da je sedanji kralj Romunije leta 1920. pogostokrat nastopil proti svojim lastnim očelom ter dajal izraza svojim simpatijam napram Madjarom. Madjarski narod lahko od njega pričakuje, da bo tudi te simpatije sedaj dejansko izkazal. Kraljeva izjava, ki jo je včeraj dal inozemskemu tisku, nam daje priliko, da lahko pričakujemo, da nastopi v položaju madjarske narodne manjšine na Romunskem pomemben preobrat na boljše in da se izvrši v sedaj napetih medsebojnih odnošajih pomirjenje.

V nadaljnjem svojem govoru se je posl. Friedrich odločno zavzel za tesnejše zблиžanje vseh sosednjih agrarnih držav.

Papeževa čestitka kralju Karolu.

Bukarešta, 12. junija. AA. Kralj Karol je danes sprejel v avdijenci papeževga

nuncijsa msgr. Angela Maria Delchija, ki mu je pri tej priliki izročil tole brzojavko kardinala Paccellija:

Nalagam Vaši ekscelenci, da izrazite v avdijenci Nj. Vel. kralju Karolu mojo radost ob sprejemu vesti preko ministra Komnena glede srečne zasedbe prestola Nj. Vel. kralja Karola. Vaša ekscelenca naj izrazi kralju Karolu veliko radost svetega očeta papeža in njegove želje za srečno vladanje Nj. Vel. kralja Karola na srečo romunskega naroda.

Svečan sprejem kraljice-matere v Bukarešti

Bukarešta, 12. junija. d. Kraljica-mati Marija je nocoj ob 19.20 prispela iz inozemstva v Bukarešto. Na severnem koldvoru so kraljico-mater pričakovali in pozdravili kralj Karol, njegov brat princ Nikolaj, prestolonaslednik Mihael, bivša grška kraljica Elizabeta, celokupna vlada, kakor tudi mnogi odlični politiki. Princesa Jelena ni bila pri sprejemu navzoča. Kralj Karol je hotel svojo mater poljubiti, toda ona tega ni dovolila. Sama je sina objela in poljubila na čelo. Kraljica-mati je bila zelo ginjena, nekoliko bleda, a bilo je videti, da ne more prikrivati svojega veselja, ko je videla, da sta se brata pomirila. Kralj Karel, kraljica mati in prestolonaslednik so bili med vožnjo po glavnih ulicah predmet ovacij množice, ki je bila zbrana v velikanskem špalirju.

Finančna politika Narodne banke

Važni sklepi upravnega odbora - Novi bankovci - Izgledi žetve zelo dobri

Beograd, 12. junija. l. Povodom današnje seje glavnega upravnega odbora je Vašega dopisnika sprejel ravnatelj Narodne banke g. dr. Mićo Protić, ki mu je ob tej priliki dal naslednje izjave:

Današnja sejo glavnega odbora Narodne banke je otvoril guverner g. Ignac Bailoni. Seje so se udeležili vsi člani upravnega odbora razen g. dr. Šumenkovića, ki je bolan. Razen vprašanj o tekočih poslih je upravni odbor razpravljal tudi o lombardnem kreditu in je sklenil, da se kontingent za lombardne kredite poveča za nadaljnjih 100 milijonov dinarjev, tako da znaša kontingent sedaj skupno 450 milijonov dinarjev. Na seji se je ugotovilo, da je od sedanjega kontingenta za lombardne kredite izkoriščenih 230 milijonov dinarjev ter da ostane z današnjim poviškom na razpolago še 220 milijonov. Odločitev, da se poveča kontingent za lombardne kredite in drugih vrednostnih papirjev, je bila sprejeta z namenom, da bi denarni zavodi svojih neproduktivnih blagajniških goto-

vin ne puščali v nemar, marveč da bi z njimi mogli nakupovati državne papirje. Današnje povišanje kontingenta daje možnost, da se naglo in zlahka lombardirajo ti papirji pri Narodni banki, za kar bo Narodna banka zaračunala 7% obresti na leto. Nadalje je bilo sklenjeno, da se privilegiranimu delniškemu Društvu za izvoz naših poljedelskih proizvodov dovoli kredit 50 milijonov dinarjev z minimalno obrestno mero 4% na leto. Ta kredit je bil odobren z namenom, da bi se novooenovani družbi dala možnost, da se kar naj-ustrešneje razvije in s tem pomaga pri prodaji naših agrarnih proizvodov, kar bo povečalo našo izvozno aktivnost in s tem vplivalo na dotok večjih količin tujih deviz. Dalje je bilo sklenjeno, da se izda prakura g. Dragoslavu Švabiću, šefu centralnega knjigovodstva.

G. dr. Protić je v nadaljnjem govoru izjavil, da je g. guverner Bailoni danes pokazal članom upravnega odbora prve bankovce, tiskane v novi tiskarni v Topčideru,

ki je bila, kot znano, otvorena prošlega februarja. Bankovci imajo serijo št. 2009 in so istega tipa kakor bankovci, ki se že nahajajo v prometu. Bankovci so desetdinarski. Na današnji seji sta poročala gg. dr. Gedeon Dumdjerski in Toma Popović.

G. dr. Dumdjerski je obširno poročal o stanju naših posevkov. Posebno o posevkih v Vojvodini in je ugotovil, da bo žetev dobra in da bodo dohodki, ki jo bo dala ta žetev, boljši kakor se pričakuje. G. Toma Popović pa je poročal o stanju maka v južni Srbiji. Tudi on je ugotovil, da bodo dohodki, ki ga bo dal mak, dobri, čeprav je deževje v poslednjih dneh nasadom mnogo škodovalo. Zato pa bo tem odličnejša njegova kakovost.

Guverner g. Bailoni je na današnji seji obvestil člane upravnega odbora o novih kreditih, ki so bili dani trgovcem, obrtnikom in industrijcem. Prihodnja seja odbora Narodne banke se bo vršila meseca avgusta t. l.

Landbund proti uvozu našega žita

Dunaj, 12. junija. d. Deputacija članov »Landbunda« je danes pod vodstvom ministra Schummyja razpravljala z zveznim kancelarjem dr. Schobrom in poljedelskim ministrom Federmayerjem o trgovinski pogodbi z Jugoslavijo. Deputacija je naglašala, da Jugoslavija namenoma preko polja zavlačuje izvršitev že sklenjene trgovinske pogodbe, da ne bi tako morala takoj izvesti v Avstriji koncediranih določil. Deputacija je zahtevala od vlade, da intervenira v Beogradu za čimprejšnjo izvedbo trgovinske pogodbe. Če se to ne zgodi, zahtevajo poslanci Landbunda, da se takoj

predloži in uzakoni načrt zakona o žitnih monopolih. (Ni treba še posebej omeniti, da Jugoslavija nikakor ne zavlačuje izvršitve pogodbe, temveč da samo ne more sprejeti nesprejemljivih avstrijskih zahtev. Op. ur.)

Panika na newyorški borzi

New York, 12. junija. z. Včeraj je na tuksajšnji borzi zavladala prava panika, ki je največja izza panike v jeseni 1929. Skupna izguba znaša 4 milijarde dolarjev. Prišlo bi bilo še do večje katastrofe, ako bi ne bile posredovale banke.

Bethlenova pot v London

Budimpešta, 12. junija. n. V madjarskih političnih krogih se mnogo govori o potovanju načelnika vlade Bethlena v London. To potovanje je baže v zvezi z restavracijo Habsburžanov v Madjarski, in z madjarskim inozemskim posojilom. Zanimivo je, da se v Londonu mudi tudi Mihael Karoly, bivši predsednik vlade, ki je stopil v stike z angleškimi politiki. Jutri potujejo v London tudi trije madjarski socialisti ob enem s tajnikom druge internacionale Adlerjem.

Smrtna nesreča profesorice med poukom

Dunaj, 12. junija. z. Pri nekem kemičnem poizkusu na ženskem učiteljskem se je užgal špirit, ki je stal na tleh. Plamen je hipoma objel profesorico dr. Gertrudo Hammerschlag. Učenke so učiteljici sicer hitro prihiteli na pomoč, ali bilo je že prepozno. Učiteljica je po strašnih mukah v kratkem času umrla. Hammerschlagova je bila znana pedagoginja, ki je odgojila cel rod učiteljic na najmodernejši osnovi. Specializirala se je na šolah v Angliji. Mesto Dunaj bo pokopnici preskrbelo grobnico in jo pokopalo na svoje stroške.

Po sporazumu med Grško in Turčijo

Atene, 12. junija. z. Vlada bo najbrže še ta teden predložila zbornici zakonski načrt, s katerim se odobrava grško-turška pogodba. Opozicijski list »Proria« naglašajo, da so voditelji strank nezadovoljni s to pogodbo. Niso pa z njo zadovoljni tudi begunci, ker jim daje premalo odškodnine.

Stavka lastnikov avtotaksijev

Sarajevo, 12. junija. l. Danes zjutraj so pričeli stavkati lastniki avtotaksijev v Sarajevu, ker je novi tarif, ki je bil danes uveden, prenizek, kakor to oni trdijo. Po njihovih trditvah je tarif tako nizek, da ne bodo mogli kriti niti svojih stroškov za bencin. Od danes zjutraj se v mestu ne vidi nobenega taksametra.

Briandova spomenica in Evropa

Pariz, 12. junija. AA. »Petit Parisien« priobčuje izjave vodilnih političnih leaderjev o Briandovi spomenici. List zaključuje anketo z ugotovitvijo, da so oficijelni krogi zainteresiranih držav, sodeč po časopisnih vesteh, v splošnem ugodno sprejeli Briandovo spomenico.

Pariz, 12. junija. n. »Petit Parisien« prinaša informacije z merodajnih mest, po katerih bo večina držav odgovorila na Briandovo spomenico o vprašanju gospodarske Panevrope še pred 15. julijem t. l. List naglašajo, da Briandov načrt ne pomeni nikakega poskusa za ustvaritev francoske politične hegemonije z namenom, da se ustali sedanji status quo v Evropi.

Kovači nove dobe

Navada je železna srajca in zato ni čuda, če se nekateri nikakor ne morejo otresti starih navad. Leta in leta, da celo desetletja so nekateri posvečali vse svoje proste ure strankarskemu življenju in zato ti ljudje kar razumeti ne morejo, da je postalo vse to strankarsko življenje čisto odveč. Čeprav sami niso od vsega tega strankarskega udejstvovanja nič imeli, čeprav so pravzaprav vedno le delali tlake za druge, vendar se še niso mogli otresti stare navade in v svojem srcu so ostali strankarji, kakor so bili. Najbrže pa so na to še ponosni. Niti to nas ne more začuditi. Prva vrhina starega strankarja je bila vendar v tem, da je absolutno nekritičen, da je ves prevzet od apriorizma. Pravi strankar je vedno delil svet samo v dva tabora. V enem so bili sami pošteni, pametni in dobri ljudje, to so bili njegovi strankarski pristaši, v drugem pa so bili sami slabi, koruptni in nesposobni ljudje, to so bili seveda njegovi strankarski tovariši. Če je slišal pravi strankar kakršenkoli predlog, potem je najprej vprašal, kdo predlaga, dočim po vsebini predloga sploh vprašal ni. Bilo bi pa tudi nepotrebno, kajti če je predlagal pristaš, potem je bil predlog naravno pameten, če ga je predlagal nasprotnik, potem je bil predlog neumen, ki ga je bilo treba takoj osmešiti.

Ti navdušeni strankarji pa so odkrili še drugo novost. Včasih se je namreč pripetilo, da so se strankarski voditelji za kakšno stvar sporazumeli in da so tudi skupno upravljali kakšen zavod, podjetje ali slično. V tem primeru pa je bila stvar že celo v redu in večje kontrole si stari strankar sploh misliti ni mogel, kakor če pritrjuje delu svojega strankarskega voditelja tudi njegov nasprotnik. Takšen sporazum med voditelji je bliskoma nadomestil tudi v najbolj kočljivih vprašanjih takoj vsako kontrolo.

Takšno je bilo mišljenje starih strankarjev in po zakonu vztrajnosti je ostalo to mišljenje tudi nespremenjeno. Zato je naravno, da ti ljudje ne morejo uveljaviti nove dobe in niti ne razumejo duha nove dobe. Vsled tega pa je tudi jasno, da iz vrst starih strankarjev ne morejo priti kovači nove dobe. Ti morejo priti le iz vrst onih, ki še niso pokvarjeni od strankarskega apriorizma, ki so kritični, ker samo ostra presoja stvari preprečuje napake. Zato ne morejo postati pravi graditelji ljudje, ki vidijo vse le skozi strankarska očala, temveč zidarji morejo biti le oni, ki so prosti vseh strankarskih spon, ki delajo le po svoji vesti in ne vsled strankarskih in bogve še kakšnih ozirov.

Vsaka doba potrebuje svoje ljudi in jih tudi ustvarja. Predvojna doba, ko nismo še niti poznali samostojnega narodnega udejstvovanja, je ustvarilo strankarsko življenje vnete strkarje. Nova doba, ki je nastala s 6. januarjem, pa je pospravila s strankarstvom in zato tudi z ljudmi, ki niso bili nič drugega kot strankarji. Na mesto teh samo-strankarjev pa morajo priti drugi ljudje, ki so sposobni, da postanejo kovači nove dobe.

In ti kovači nove dobe morajo predvsem postati baš oni, ki jih je strankarsko življenje vsled njih kritičnosti potisnilo ob stran. Obenem z njimi pa tudi vsi oni, ki so jih fanatični strankarji preganjali, ker se niso hoteli ukloniti njih volji. Potem pa tudi vsi oni, ki so imeli že dosti teh strankarskih prepričev in ki so leta in leta kličali po gradilnem delu. Vsi ti ljudje so poklicani, da so kovači nove dobe, da so zidarji lepše bodočnosti.

In zlasti še naša mlada generacija, ki ima izvesti novo dobo do konca. Nič več se ni treba mladi generaciji udnjati političnim strankam, prosta je danes vseh spon in svobodno more delati to, kar je v korist narodu in državi. In mi verujemo, da bo mlada generacija to svojo nalogo tudi izvršila, ker zdrava in krepka, a tudi kritična je naša mladina. Novo miselnost ustvarja nova doba, nove metode dela prinaša in zato naj stari strankarji sanjajo o starih potih, kovači nove dobe pa na plan, da krene vse življenje na novo pot, da se razvijejo gradilne sile nove dobe!

Složnost v vrstah francoskih socializmov

Bordeaux, 12. junija. n. Sinoči je bil zaključen socialistični kongres, na katerem je prišlo do popolnega sporazuma obeh socialističnih strank. Na kongresu so bili sprejeti sklepi, kako se bo stranka zadržala pri naslednjih volitvah. Stranka bo sprejela glasove tudi s strani drugih strank v naknadnih volitvah. Ne bo pa sodelovala z nobeno drugo stranko.

Grandijeva pogajanja v Varšavi

Ital.-poljska soglasnost v aktualnih vprašanjih - Zasluge Poljske za zapadno kulturo

Značilni komentarji francoskih listov

Varšava, 12. junija. AA. »Pat« poroča: Včeraj je italijanski minister za zunanje zadeve Grandi v spremstvu poljskega ministra zunanjih zadev Zaleskega posejil maršala Pilsudskega v Druzdienki. Razgovor med Grandijem in Pilsudskem je bil prav prisrčen in je trajal 2 uri. Oba državnik sta proučila ves kompleks sedanjih državnih mednarodnih vprašanj in sta v vseh vprašanjih ugotovila, da ponoma soglašata. Ob 19. uri sta se Grandi in Zaleski vrnila v Varšavo.

Varšava, 12. junija. n. Italijanski zunanji minister Grandi danes odpočuje iz Varšave. O njegovem sestanku z zunanjim ministrom Zaleskim in maršalom Pilsudskim je bilo izdano službeno poročilo, v katerem je rečeno, da sta Grandi in Zaleski prelesla vsa vprašanja, ki se nanašajo na politični položaj, posebno pa vprašanja, ki zadevajo Poljsko in Italijo. Oba državnik sta ugotovila, da ne obstojajo nikakršne zapreke v medsebojnih interesih obeh držav in da ima razvoj medsebojnih odnosov pred sabo široko odprto pot. Konstatirala sta, da obstoja med obema državama popolna edinstvo v pogledu vseh važnih vprašanj aktualne politike in se nadejata, da bo sodelovanje med obema vladama znatno prispevalo k konsolidaciji miru, ki je v korist blaginje vse Evrope.

Grandi je sprejel poljske in inozemske novinarje in jim dal daljšo izjavo. Naglašal je, da so borbe za neodvisnost Poljske in Italije tvorile čvrst temelj solidarnosti med obema narodoma in da se na

tem temelju more razvijati prijateljstvo, ki bo v korist ne le Poljski in Italiji nego vsej Evropi. Opozoril je, da vlada v Poljski in Italiji isla disciplina in da delata oba naroda pod vodstvom svojih velikih voditeljev Mussolinija in Pilsudskega vztrajno za svoj socialni, gospodarski in duševni napredek. Rim je bil zibelka latinške civilizacije, poljski narod pa je to civilizacijo junaško branil, kadarkoli je bila ogrožena. Spričo tega ima mlada Poljska velike zasluge in se jih nihče tako iskreno ne veseli ko ravno Italija, ki ji je bilo najbolj prav to, da si je Poljska zagotovila svoje nacionalno in teritorialno edinstvo. Zaključujoč svojo izjavo je Grandi naglašal, da je v veliko korist udržitve miru baš prijateljstvo med obema narodoma, ki ju ne deli nikakršno nesoglasje.

Komentarji franc. lista.

Pariz, 12. junija. n. Francoski tisk registrira poročila in komentarje poljskih listov povodom obiska italijanskega zunanjega ministra v Varšavi pa opozarja da se z uradne poljske strani odločno demantira vest, da bi Zaleski nameraval posredovati med Francijo in Italijo. »Populaire« pa med tem ne izključuje verzije, da je Grandi baš radi tega odšel v Varšavo, ker je očitno, da mu je Mussolini poveril zelo delikatno vlogo, namreč izravna vse ono, kar je povzročil on sam s svojimi bojnimi govori. — »Temps« je mnenja, da je treba poudariti Grandijevo izjavo na onem mestu ko pravi, da je Italija navdušena radi tega, ker je Polj-

ška dosegla svoje nacionalno edinstvo. S to izjavo je Italija zajamčila na drugi strani tudi nedotakljivost Poljske države ter s tem pobila trdi ve nemških listov, da dela Italija skupno z Nemčijo za spreminitev versailških mirovnih pogodb.

Mnenje italijanskega tiska

Rim, 12. junija. n. Rimski tisk se obširno bavi z Grandijevim obiskom v Varšavi, toda v nobenem listu se ne da istakniti pravi cilj njegovega potovanja. Tudi politični krogi so glede tega zelo različnih mnenj. Eni pravijo, da je namen Grandijevega potovanja ta, da posreduje pri poljski vladi, da se zveže z Nemčijo, Madjarsko in Bolgarsko državo, ter s tem pomaga Italiji pri ustvaritvi zveze držav, kakršna je Mala Antanta. Drugi pravijo, da je cilj Grandijevega obiska ta, da pripravi sporazum med Nemčijo in Poljsko ker se nefška zunanja politika nagiba na italijansko stran, četrti pa trdijo, da je to potovanje nekaj bluf.

Grandi se ustavi na Dunaju

Dunaj, 12. junija. Italijanski zunanji minister Grandi se na svojem povratku iz Varšave ustavi na Dunaju, da poseti kancelarja dr. Schobra. Njegov poset je povsem privatnega značaja. Grandi se je namram novinarjem izrazil, da potuje na Dunaj kot privatna oseba, ker ga veseli spoznati zveznega kancelarja. Upa, da Heimwehr ne bo delal iz tega poseta politikum. Italijanski fašizem noče delati v inozemstvu nikake propagande, ker ni eksportni predmet.

Grški pridobitniki se vrnili

Skoplje, 12. junija. l. Snoči so prispeli v Skoplje grški gospodarstveniki. Skoplje je njihova zadnja postaja, predno zapustijo našo državo. Ker so bili zelo trudni, so ostali čez noč v svojih spalnih vagonih. Danes zjutraj ob 8. uri je bil njim na čast prirejen na postaji sprejem. Sprejema so se udeležili zastopniki oblasti, člani grške kolonije in nebroj ljudstva. Po prisrčnih pozdravih med poedinimi zastopniki je govoril predsednik trgovinske zbornice v Skoplju g. Jovan Golocčevac. Odgovoril mu je predsednik trg. zbornice v Solunu g. Papa Constantino, ki se mu je zahvalil za lepi sprejem in se navdušeno izražal o vtisih, ki jih odnaša iz Jugoslavije. V hotelu Bristol je bila gostom na čast prirejena zakuska, nakar so si ogledali mesto. Nocoj pa jim je mestna občina priredila banket v dvorani Častniškega doma. V pozni noči so grški gospodarstveniki zapustili Skoplje in odpotovali v Solun.

Iz Skoplja so poslali grški izletniki pred svojim odhodom naslednjo brzojavko predsedniku vlade:

Grški izletniki v trenutku, ko zapuščajo vašo lepo, prijateljsko in gostoljubno državo pošiljajo Vaši ekscelenci svojo srčno zahvalo za topli sprejem s strani oblasti in naroda Jugoslavije. Maurokordato.

Beograd, 12. junija. AA. G. Maurokordato, vodja grških izletnikov je poslal šefu centralnega presbiroja pri predsedništvu ministrskega sveta g. Milanu Marjanoviću sledečo brzojavko:

Skoplje, 12. junija. Grški izletniki v trenutku, ko zapuščajo vašo lepo državo prijateljstva in gostoljubja, izražajo Vam in celokupnemu jugoslovanskemu tisku srčno zahvalo za sprejeme in za prijateljstvo izraženo napram Grčiji. Maurokordato.

Beograd, 12. junija. AA. Minister ja trgovino in industrijo g. Juraj Demetrovič je sprejel sledečo brzojavko:

Skoplje, 12. junija. Grški izletniki v trenutku, ko zapuščamo vašo lepo in gostoljubno državo, izražajo Vaši ekscelenci občutke hvaležnosti za lepe sprejeme od strani oblasti jugoslovanskega naroda. Maurokordato.

Napetost med Rusijo in Nemčijo traja dalje

Berlin, 12. junija. d. K pogajanjem, ki se sedaj vodijo med Mosko in Nemčijo, piše današnji glavni organ socialnodemokratske stranke »Vorwaerts«:

Ruska sovjetska vlada je odklonila, da bi dala zagotovila, da se ruske oblasti ne bodo v bodoče vmešavale v notranje prilike Nemčije in da bodo opustile vsako komunistično propagando. Tudi drugače skuša ruska vlada Nemčijo odpraviti z malopomembnimi izjavami. — Če bodo ruske oblasti nadaljevale to svojo politiko, potem ne preostane nič drugega kot prekiniti pagajanja. odnosno izvajati napram Rusiji vse konsekvence, zlasti na gospodarskem polju.

Berlin, 12. junija. n. Med nemško in sovjetsko Rusijo so v teku razgovori glede ureditve vseh spornih vprašanj. Nemčija zahteva, da se Sovjeti odrečejo vmešavanju v notranje nemške zadeve. Povod poslednje intervencije z nemške strani je dala proslava obletnice revolucije na križarki »Potemkin«. Ob tej priliki je neki nemški komunist izjavil, da zahteva nemška komunistična stranka, da se slično kot na »Potemkinu« prične revolucija v Nemčiji na nemških vojnih ladjah. Odnosaji med Nemčijo in Rusijo so se spričo te izjave zelo napeli, posebno ker se je sovjetska

vlada doslej stavila na stališče, da nikakor ne odgovarja za komunistično stranko. — Vendar pa obstoja nada, da bo prišlo do sporazuma v tem smislu, da bo izbrana posebna nemško-ruska komisija, ki bo preiskala vso zadevo.

Separatistični pokret v Avstraliji

Pariz, 12. junija. AA. Havas poroča iz Camberre: Predstavniki vlade v zapadni Avstraliji javljajo, da se tamkaj širi separatistični pokret, ki bo objel tudi ostale države Avstralije, če federalna vlada ne zniža velikih davščin, s katerimi je narod nezadovoljen.

Mednarodna konferenca za delo

Zeneva, 12. junija. AA. Mednarodna konferenca za delo je izbrala več komisij z nalogo, da prouče vprašanja o delovnem času v premogovnikih, o delovnem času nameščencev in o prisilnem delu.

Niz avtomobilskih nesreč v Franciji

Pariz, 12. junija. z. Včeraj se je nadaljevala serija avtomobilskih nesreč. Vsega se je smrtno ponesrečilo 15 ljudi, 51 pa je bilo ranjenih. Od binkošti do včeraj je bilo pri avtomobilski nesrečah 25 mrtvih in preko 200 ranjenih.

Nemško reparacijsko posojilo

Pariz, 12. junija. n. Danes dopoldne so bili podpisani dokumenti o subskripciji Youngovega posojila v prisotnosti predstavnikov prizadetih narodnih bank in finančnih ministrstev.

London, 12. junija. AA. Jutri bo otvorjena pri »Angleški banki« subskripcijska lista nemškega vladnega reparacijskega posojila, ki se obrestuje po 5½%. Subskripcija bo trajala do sobote. Emisija tega posojila, ki je bilo dovoljeno Nemčiji na temelju haaškega sporazuma, je prva finančna operacija mednarodne reparacijske banke. Ta banka je bila ustanovljena kot osrednja banka državnih bank najvažnejših dežel sveta. Nemško posojilo v višini 12 milijonov funtov je izdala »Angleška banka«. Pri tej finančni operaciji je udeleženih 22 drugih banknih zavodov. Za točno plačevanje obresti in povračilo posojila jamči nemška vlada. Dve tretjini tega posojila bodo uporabili za kapitalizacijo dela nekonsolidiranih reparacijskih anuitet.

To vsoto bodo izplačali mednarodni reparacijski banki in akreditirali za ta znesek države-upnice za odgovarjajoče zneske, ki jih dolguje tem državam Nemčija. Ostanek posojila bo izplačan reparacijski banki v korist nemške vlade.

Newyork, 12. junija. AA. Sindikat Morgonovih bank je danes ponudil občinstvu obveznice mednarodnega posojila nemške vlade v skupnem znesku 98.250.000 dolarjev. Obveznice se oddajo po 90% in bodo nosile 5½%.

Proslava osvoboditve v Šibeniku

Šibenik, 12. junija. z. Glede na 9-letnico osvobodjenja Šibenika od italijanske zasedbe, je vse mesto okrašeno z zastavami. — Občina je izdala poseben proglas, ki se končuje z vdanostnimi pozdravi Nj. Vel. kralju in kraljevemu dvoru.

Tujski promet v Šibeniku

Šibenik, 12. junija. l. V poslednjih dneh je obiskalo šibeniško luko 8 luksuznih jaht, ki so prispale iz raznih krajev sveta. Včeraj sta se v šibeniški luki vsidrati še dve jahti, ena iz Anglije, druga iz Amerike.

Ciklon prevrnil vlak

London, 12. junija. z. V okolici Ahmed Abade je ciklon prevrnil ves vlak. Ena oseba je bila mrtva, 20 pa ranjenih.

Gostovanje ljubljanskega gledališča v Splitu

Split, 12. junija. k. 14., 15. in 16. t. m. bo gostovala v Splitu ljubljanska drama. Kot prvi komad bodo ljubljanski gledališki igralci vpriporili Vdovo Rošlinko.

Dunajska vremenska napoved.

Dunaj, 12. junija. d. Poletno vreme traja dalje. Lokalne motnje.

Madjarska propaganda na Dunaju

Nobena nasledstvenih držav nima tako razširjene zunanje propagande, kakor mala Ogrska. Madjari čutijo dobro, da so mongolska oaza sredi evropskega morja, oni dobri vedo, da s svojim jezikom ne pridejo daleč, zato so razširili svojo propagando v vseh evropskih jezikih in državah. Uspehi tega njihovega dela delajo preglavice vsem sosedom. Zato toliko simpatij po Evropi in zunaj nje za madjarske aspiracije, da celo za spremembo trianonskega miru. Silno živahno se tu dela in še več denarja se izmeče. — Tu ne pomaga nobena rekriminacija, še manj zavistno omalovaževanje, marveč edino delo po geslu: zob za zob, pojdi in stori tudi ti tako.

Eden jako važnih centrov madjarske propagande je ravno — Dunaj. Naj podam vsaj malo sliko madjarskega dela na Dunaju.

Takoj po prevratu se je nagnetlo mnogo madjarskih emigrantov na Dunaj. Bela Kun jih je na tisoče pognal preko meje. Ti so delali ene vrste propagande, ki se je pozneje nadaljevala v imenu oficijelnih krogov in se je še dopolnjevala. — Središče je staro madjarsko poslanstvo v Bankgasse, drugi center je poslopje stare ogrske garde v Museumstrasse, tretji je Madjarski kazino na Josefsplatzu. — Pri vseh glavnih listih so madjarski oddelki, zasedli razne kavarnе, potne pisarne, kjer kontrolirajo potnike za Ogrsko in sploh značne osebnosti. — Da imajo tudi razne tajne brloge, je pokazal Tukov proces.

Tekom let so izdajali nebroj raznih korespondenc in listov v raznih jezikih. — Dnevnik »Stunde« in znani tednik »Börse«, poleg tega tednik »Die Bühne« je ustanovil Madjar, ki niti dobro nemški ni znal. Enako tednik »Radio-Welt«, ki je danes najbolj razširjen list te stroke. — Povsod so se vgnezdili in se uveljavljali. Mnogo novinarskih podjetij je med tem že propadlo, ali nastala so nova, še boljše. Propadla so mogla o sebi reči: Der Mohr hat keine Schuldigkeit getan.

Po preobratu je bil ogrski poslanik znani politik dr. Gustav Gratz, ki je imel silno navihanega tiskovnega načelnika dr. K. Reicha. Ta je znal podkupljati na debelo, kakor nihče drug. Onemogočil in razkrinkal ga je nižji uradnik J. Szallay, ki mu je izmaknil tajno korespondenco. Mnogi dokumenti so bili tiskani v »Arbeiter-Zeitung«. Ti dokumenti so razkrivali, kateri listi in za kakšne vsote so bili podkupljeni. N. pr. dva velika lista sta dobivala naročnino za 20.000 naročnikov, ki niso nič prejeli. Po takih in podobnih razkritjih sta morala oditi Gratz in njegov pomočnik Reich.

Današnji tiskovni šef dr. Viljem pl. Ziegler je jako izobražen človek, ki ima na razpolago velik aparat, ogromen material in — denar. Lahko tako delo! — Naravno, da ima kolosalne zveze z novinarji vsega sveta, a dunajski tisk ima v malem mezinu... S takim tiskovnim šefom imajo kolegi male antante težek konkurenčni boj.

Vsem madjarskim novinarjem gre moralno silno na roko Madjarski kazino v palači grofa Palffyja na Josefsplatzu, ki mu je na čelu običajno madjarski poslanik. Tu je zbrana vsa njihova aristokracija in denarni magnati, vsi madjarski umetniki, ki jih je tu veliko. Veliko vlogo igrajo lepe Madjarke, posebno operne in koncertne pevke, od kojih imajo razne svetovno ime. — Družabne večere, koncerte itd. tega kazina moremo šteti med najelegantnejše na Dunaju. — Torej je prav nevarna atrakcija za razne zastopnike raznih držav in narodov na Dunaju, nevarna zaradi tega, ker je tu vse preračunano za peljivo.

Danes izdajajo te korespondence:

1. American European Service »Amexpress«. Izdaja jo mladi madjarski novinar L. Benes. On prejema iz Budimpešte po večkrat dnevno navadno obsežen in izbran material, ki ga tu v svoji korespondenci spretno obdeluje. Drugi njegov vir je poslanstvo in vse ogrske institucije na Dunaju. Ta njegova korespondenca je opasna, ker jo kaj radi uporabljajo ne samo rajhovski nemški novinarji, marveč tudi dopisniki ameriških in angleških listov in razne agenture. — Izhaja pa kar v prostorih glavnega telegrafskega urada, kjer so poleg njega premnogi novinarji.
2. »Universale«. Izdaja jo vrlo dobro znan novinar dr. Eugen Srinji, ki živi že dolgo na Dunaju in služi vsaki vladi. Bil je več let v službi madjarskega telegrafskega korespondenčnega urada, dokler se ta ni spojil s dunajskim Amtliche Nachrichtenstelle, prej Korbüro. Tudi on izdaja svojo Korespondenco v novinarskih prostorih glavnega telegrafskega urada. Tudi ta Korespondenca je propagandno podjetje za madjarske interese.
3. »Wiener Auslandskorespondenz«. Izdaja jo urednik Pavel Szemere, ki se odlikuje po veliki marljivosti in poznanju dunajskih razmer. Tudi on služi poslanstvu in ministrstvu zunanjih poslov.
4. »Ungarische Rundschau«. Izdajatelj je dr. Desider Szilagy, ki je sicer obenem

urednik tudi »Stunde« in »Börse«, toda nič manj koristen ogrskim interesom.

Od propadlih korespondenc naj omenim: »Wiener Kurier«, ki ga je štiri leta izdajal dr. Stefan Szabo. Pozneje je izdajal ilustrirani dnevnik »Panorama«, a zdaj izdaja v več jezikih potne vodnike po Ogrskem.

»Ungarischer Kurier«. Izhajal je pod tem imenom nekaj let, potem se je prekrstil v »Ungarische Post« in še pozneje v »Donau-Post«. Izdajatelj je jako zaupana osebnost poslanstva.

»East Europe«. Izdajal jo je Geza Herczeg, ki jo je vzdrževala madjarska vlada kakor znano »Generale Telegraphie«, ki jo je izdajal znani J. Krüner. Ta je bil pred vojno urednik praške »Bohemia«, med vojno je bil zaupnik Karla Habsburga, potem je bil pri »Stunde« in je zdaj pri Huggenbergu. Sposoben Madjar, ki je vedno delal za madjarsko glorio.

»Südslavische Korrespondenz« moram tudi imenovati v tej družbi kljub imenu, ki so ga nesramno zlorabljali. — To je bi-

Kralj Karol ali Karel?

Ko se je moralo te dni rabiti to ime radi dogodkov na Romunskem, se je opazila v vseh listih prava zmešnjava. Novi romunski kralj se je imenoval Karol II., Karel II., a če se je imenoval v prvem sklonu Karol, se je potem v ostalih sklonih spremenil zopet v Karel, kajti listi so pisali o intervjuju kralja Karla in ne Karola, dasi je jim bil sicer ime novega romunskega kralja Karol in ne Karel.

Zanimivo je, da se je pojavila podobna zmešnjava tudi v francoskih listih. Nekateri so namreč pisali »Carol II.«, drugi pa »Charles II.«, pri čemer je le to drugo ime čisto francoska beseda za naš izraz

lo madjarsko podjetje, dasi tega širša javnost ni vedela. Zdaj ne izhaja, ali v telefonski knjigi je še danes zapisana in ima telefonsko številko pod jugoslovanskim imenom.

Vse to so čista madjarska podjetja. Drugače pa jim služi skoro vsa dunajska žurnalistika. Poznam v uredništvih vseh listov može, ki so z dušo in telesom zapisani madjarskim interesom. Ako tudi na primer »Neue Freie Presse« včasih prinese kak članek, ki je nam prijazen, se takoj drugi dan bogato oddolži pri Madjarih. Kjer bi trčili skup madjarski in naši interesi, je dunajsko časopisje brez dvoma za madjarske. In tako se širi simpatija do Madjarov povsod tam, kjer čitajo te dunajske liste.

Poleg tega naj še omenim, da so imeli Madjari več let v lasti dnevnik: Wiener Mittagszeitung, Wiener Allgemeine Zeitung in Wiener Illustriertes Extrablatt, dokler jih niso odkupili socialisti.

Taki velikanski aparati so delali in še delajo za madjarske interese tu na Dunaju. Da vse tako delo ni in ne more biti brez uspeha, je naravno.

Zakaj pa mi nič ne delamo po vzgledu Madjarov in Italijanov? — d — ag —

K dogodkom v Romuniji

Kralj Karl II.

Kraljica - vdova Marija.

Prince Mihael, sin kralja Karla.

Prince Nikolaj, bivši član regentskega sveta.

Princesa Helena, mati bivšega kralja Mihaela.

»Karel«. — Znameniti francoski publicist Augusti Gauvain je v uvodnem članku posvečenemu dogodkom v Romuniji, odločno nastopil za to, da se ima rabiti pri imenovanju romunskega kralja domača francoska oblika »Charles II.« in ne »Carol II.«. Kot razlog navaja med drugim tudi dejstvo, da »Carol« sploh niti ni romunska oblika za »Karla«, kajti Karel se po romunsko kliče Scarlot. Ker pa ne zveni to ime preveč prijetno, so se v l. 1866., ko je prišel Karel Hohenzollernski vladat Romuniji, odločili za latinsko obliko te besede »Carolus«, iz katere je nastalo potem sedanje ime Carol.

Prosveta

Ljubljansko gledališče

Opera.

Zečetek ob 20. uri zvečer.

Petek 13. junija: Zaprto.
Sobota 14. junija: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski.« Red A.

Nedelja 15. junija: »Hasanaginica.« Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. Isv.

Ponedeljek 16. junija: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Petek 13. junija: Zaprto.

Sobota 14. junija ob 20. uri zvečer: »Bobrov kožuh« ab. A. Kuponi.

Nedeljo 15. junija: Zaprto.

Ptujsko gledališče

Ponedeljek 16. junija ob 20. uri zvečer: »Na fronti sestre Zive.« Gostovanje mariborskega gledališča.

Celjsko gledališče

Petek, 13. junija: »Rigoletto«. Gostovanje mariborskega gledališča in ge. Tinke Wesol-Polla.

Črne maske

V dobro obiskanem gledališču se je vršila v sredo tretja predstava domačih oper, Kogojeva »Črne maske«. Delo nosi pečat pozne romantike in ekspresionizma, katerega smatram zaenkrat za poslednjo fazo romantike. Podoben slog pišejo danes skoraj izključno Nemci. Strauss, Schrecker, Schoenberg, Berg. Težišče glasbe je v orkestru, kjer Kogoj s tematičnim, simfoničnim delom doseže na mestih silne gradacije. Opera je razdeljena v petero slik, katerih prva je očitno predolga in utruja. Naslednje slike se pa vrsté naglo druga za drugo in v mnogo jačji luči pokažejo Kogojovo invencijo. Najboljša so mesta, kjer komponist zapušta tla neizprosne hromatike in se izpoveduje diatonsko.

Predstava je bila pod Poličevim vodstvom na zelo dostojni višini. Orkester, včasih nekoliko premasivno pisan, takrat ni kazal utrujenosti. Režiji štejem v zlo, da prva in tretja slika utrujajo: osmero mask (sicer fletnih), ki menda predstavljajo Lorenzove misli, se neprestano brez prave potrebe zvija po odru. Ti dve sliki sta premasivni, kar čuti poslušalec in gledalec zlasti pri ponovni posetu »Črnih mask«. Glavno vlogo je odigral Primožič, ostale večje vloge Thierrijeja, Betetto, Grba, Kovač, Mohorič i. dr. Vsi odlično, ako izvzamem Kovača in Mohoriča, ki nimata hvaležnih mest za svoja glasovna obsega. Najučinkovitejša je vsekakor zborovalska scena za odrom z orgljami. Drugače pa ima zbor recitativna mesta. Kot celota so »Črne maske« zlasti slogovno uspešno delo.

Slavko Ostere.

Abonente reda A vljudno obveščamo, da se poje za njihov abonma Bravničarjeva opera »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« v soboto 14. t. m. zvečer in ne v petek 13. t. m., kakor je bilo prvotno objavljeno.

Jutri v soboto, dne 14. t. m. se poje Bravničarjeva opera »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Sodelujejo: ga. Staller-Stotter kot gost, ga. Kogojeva, ga. Balatkova, gđ. Španova, gđ. Ramšakova, gg. Betetto, Kovač, Grba, Mohorič, Gostič, Peček, Povke, Simončič, Perko, Sekula in drugi. Dirigent g. Neffat, režiser g. Ciril Debevec. Predstava se vrši za abonma reda A. Opzarjamo, da se vrši predstava z ozirom na jugoslovanski teden pri zelo znižanih cenah od 30 do 2 Din.

Nemške gledališke senzacije. Na Dunaju je pred par dnevih pri oblastih in pri katoliških krogih pobudila zgražanje premiera Walterja Hasencleverja satire »Zakoni se sklepajo v nebesih«. Policija je avtorja, režiserja in pa igralce Boga, Petra in Marije Magdalene zaradi žaljenja verskih čuvstev ovadila sodišču, nakar je gledališče nadaljnje predstave opustilo. — Piscatorjev oder gostuje te dni po večjih nemških mestih z znano Credéjevo dramo »§ 218 oder Frauen in Not«, v kateri se avtor vroče zavzema za svobodo umetnega aborta, pa mu je policija v Würzburgu in Mannheimu predstavila onemogočila. Piscator napoveduje, da bo tožil oblast za visoko odškodnino.

Kulturna sramota naše meje

Maribor, 12. junija.

V zadnjem času skoraj ni nedelje, da bi v mestni okolici in v obmejnem ozemlju ne prišlo do razgrajanja, pretepa in pobojev pijanih ljudi, posebno fantov. To vedno ponavljanje takih ekscesov postaja že kulturna sramota vsega našega severnega obmejnega ozemlja, zato bo nujno treba nekaj ukreniti, da se to prepreči. V prvi vrsti pa so dolžna začeti tozadevno akcijo naša oblastva sama in pa kulturna in prosvetna društva, kajti ugotovljeno je, da se dogodi največ ekscesov baš tam, kjer kulturna in prosvetna društva ne delujejo tako, kakor bi morala, ali kjer jih sploh ni in tam, kjer se še niso odpravili vplivi nekdanje demoralizacije našega ljudstva po raznarodovalnem delu v bivši Avstriji.

Dnevne vesti

Banketiranje

Nova navada se udomačuje pri nas. Vedno bolj smo mnenja, da moramo svojo gostoljubnost do tujih gostov pokazati le z banketi. Zato tudi sprejmemo že vsako skupino tujcev z banketom. In ker prihaja v deželo vedno več tujcev, so banketi na dnevnem redu. To banketiranje pa ni samo zelo drago, temveč dokazuje tudi pomanjkanje samozavesti. Stvar že izgleda tako, ko da bi bili srečni, ker se kdo od večjih narodov tako poniža, da obišče našo lepo domovino. Tudi na Češkoslovaškem so še pred nedavnim prav tako silno gojili to banketiranje. V zadnjem času pa so banketiranje opustili in denar, ki je šel prej za banketiranje, gre sedaj v dobrodelne namene. In to se tujcem na lep način pove in tujci so tudi zadovoljni, ker na vse zadnje niso banketi poseben užitek. Morda ne bi bilo napačno, če bi tudi mi sledili češkemu primeru in opustili nepotrebno banketiranje. S tem pa seveda ne rečemo, da bi morali bankete sploh opustiti, temveč smo le proti nepotrebnim banketom in tudi teh je zadosti.

Nezgode in nesreče

Tudi na včerajšnji dan beleži kronika več težjih nezgod v Ljubljani.

V Rožni dolini stanujoči 25-letni hlapec 25-letni hlapec France Koprivec je vozil z vozom premož na Vič. Na cesti je tako nesrečno spodrsnil, da je padel pod voz in mu je šlo zadnje kolo čez obe nogi. Ker je bil voz zelo težak, mu je kolo zdrobilo obe nogi pod kolenom.

Na parni žagi tvrdke Lavrenčič & Komp. (preje Fr. Scagnetit) pri gorenjskem kolodvoru zaposleni 21-letni delavec Ivan Kamnikar, stanujoč v Srednji vasi pri Rudniku, je včeraj dopoldne opravil dela pri cirkularki. Po nesreči je prijelo kolo cirkularke njegovo levo roko ter mu jo zlomilo nad komolcem.

Posestnikov sin, 2-letni Ludvik Grabek, na Brinju ob Dunajski cesti je zašel na cesto. Mimo je pridrvel avto št. 2-259 ter dečka povozil. Deček je dobil notranje poškodbe.

Vsi trije so bili prepeljani v ljubljansko javno bolnico na kirurški oddelek, kjer so jim zdravniki nudili zdravniško pomoč.

Kako so žeparji kradli na velesjmu

Žeparji so dobri spekulanti. Profesionalni žepar se vedno pojavlja tam, kjer so kake velike prireditve in kjer se zbirajo kompaktne skupine ljudi. Letošnji velesjmu so tuji žeparji posetili najbrž v večjem številu, kajti policijski dnevnik še ni nobeno leto zabeležil toliko tatvin na velesjmskem prostoru kot letos ob desetletnici velesjma. Doslej je znano, da je postalo pet oseb žrtve žeparjev, ki so odnesli prav dober plen v vrednosti nad 5000 Din. Žeparji so imeli »dobre posle« na prvi dan velesjma in potem ob binokostnih praznikih. Policijski upravi so bili doslej prjavljeni naslednji slučaj žepnih tatvin:

Na dan otvoritve 29. maja je neznan žepar imel izredno dober plen. Na veselilnem prostoru velesjma, kjer se je okoli raznih gugalnic, avtodroma in drugih zabavišč gnetlo vse polno rodovednežev, je žepar posegel po denarnici gđc. Slavke Paturjeve. — Odnesele ji je kar dva lepa »jurja«. O žeparju ni niti sledu.

Posestniku Janezu Komarju iz Godiča pri Kamniku iz žepa rujava, usnjato denarnico, v kateri je 340 Din gotovine. Komar se je zamaknil v razne razstavne predmete. Med gnečo pa je neznan uzmovil segel po njegovi denarnici ter jadrno odkuril. Komar je še le pozneje opazil to tatvino.

Na binokostni ponedeljek so žeparji imeli izredno dober plen. V Rožni dolini stanujočemu strojniku Ivanu Jenku je tat na veselilnem prostoru pozno ponoči izmaknil iz notranjega žepa tula-srebrno uro in pa double-zlato verižico v vrednosti 400 Din. Kleparski mojster Ferdinand Ferenc, stanujoč v Levčevi ulici, se je zagledal pri zabavišču »pariški o-la-lac«, ki sta ga potavila Dunajčana Feigl in Schwarz, v igro. Žepar mu je iz notranjega žepa potegnil listnico, v kateri je imel 1600 Din gotovine in dva koleka za 125 Din. V ruskih barakah pri glavnem kolodvoru stanujoči

trgovski potnik Andrej Sadovern se je pa vsedel na klop v Lattermannovem drevo-redu veselilnega prostora. Opazoval je vrvenje in drvenje ljudi. Poleg njega je sedel neki 22 letni mladenič. Ko je pozneje segel v žep po denarnico, je presenečen zapazil, da mu je izginila. Uzmovil mu je odnesel 230 Din gotovine in trgovsko legitimacijo.

Pravijo, da je na velesjmu izginilo prav mnogo ur. In mnogim osebam so žeparji izmaknili večje svote denarja, a tatvin niso prijavile. Vse okolnosti kažejo, da so se žeparji-profesionalci priklatili iz drugih krajev in mest. — Domači, znani uzmovniki so bili pod strogo kontrolo, zato se niso upali na velesjmu.

— Iz diplomatske službe. K nemškemu poslanstvu v Beogradu je prestavljen dosednji tajnik nemškega poslanstva v Pragi dr. Martin Janson.

— Polovična vožnja pri izletniških vlakih v vseh relacijah. Železniška uprava obvešča občinstvo, da je 50% znižanje voznih cen pri izletniškem vlaku, ki vozi v nedeljo 15. t. m. iz Ljubljane v Mežico ob 5. uri 50 minut in se vrne v Ljubljano ob 22. uri 20 minut, dovoljeno za vse izletnike, toraj tudi za one, ki bodo vstopili v vseh vmešanih postajah in postajališčih navedene proge. Isto velja tudi za izletniška vlaka, ki vozita ob nedeljah oziroma praznikih iz Ljubljane v Bistrico-Bohinjsko jezero oziroma Kamnik.

— Promet v šibeniški luki. Iz šibeniške luke so pretekli mesec izvozili 85.560 kvintalov premoga, 4812 m³ gradbenega lesa, 55.000 kvintalov boksita in končno 4000 kvintalov karbida.

— Iz statistike OUZD za maj. OUZD v Ljubljani objavlja kratke statistične podatke o stanju svojih zavarovancev. V maju je znašalo število članov v Ljubljani in pri vseh ekspoziturah 101.744 in sicer 69.375 moških in 32.369 žensk. V maju je bilo bolnikov 2447, od teh 1880 moških in 1067 žensk. Celokupna dnevna zavarovalna mezda je znašala 2.705.932,40 Din. Lepo in hvalevredno bi bilo, če bi OUZD tudi objavljali, koliko bolnikov se nahaja po raznih letoviščih in zdraviliščih. Baje so vsa letovišča in zdravilišča že sedaj do zadnjega kotička tako zasedena, da ne dobe mesta mnogi bolniki.

— Jugoslovenski turisti v Romuniji. Tretja skupina jugoslovenskih izletnikov in turistov, ki jih vodi Stanko Banič, je že tri dni v Romuniji. Jugoslovenski izletniki so prispeli v Bukarešto preko Herkulovega kopaljšča. V Bukarešti so bili na postaji sprejeti od predsedstva romunskega društva za turizmo. Jugoslovenski gosti so povsod predmet prisrčne pozornosti. V parlamentu jih je prisrčno pozdravil predsednik parlamenta Pop Cicio. V sredo, dne 11. t. m. zvečer je bil banket, na katerem je govoril tudi naš poslanik na romunskem dvoru Čolak Antič. V svojem pozdravnem govoru je vodja izleta Stanko Banič opozoril na važnost tega izleta, ki zbljuje oba naroda. — Izlet je dobro organiziran. Turisti odpušajo v Sinajo, odtod pa v Constanco. Na obalah Crnega morja ostanje 5 dni.

— Dom gospa na Dedinju. V Beogradu so včeraj dopoldne na svečan način položili temeljni kamen »Dom gospa« na Dedinju. Temeljni kamen je blagoslovil patrijarh Varnava ob veliki asistenci duhovščine. Nj. Vel. kraljičica Marijo je zastopala dvorna dama Mirka Grubičeva.

— Zborovanje ribičev v Šibeniku. Ribiči iz Šibenika in okolice so te dni sklicali veliko zborovanje, na katerem so razpravljali o novem ribičkem zakonu.

— »Društvo zoboteknikov za Slovenijo« v Ljubljani. Vabi se včlanjene in nevlanjene zoboteknike Dravske banovine na svoj občni zbor, ki se vrši 14. junija t. l. ob pol 8. uri zvečer v Ljubljani, v prostorih restavracije »Novi svet«, Prešernova soba. Udeležba obvezna! Brez posebnega povabila!

— Za asanacijo splitske okolice je odobrilo ministristvo za narodno zdravje kredit 800 tisoč Din. Kredit bo izplačala Drž. hipotekarna banka. Iz tega kredita bodo gradili predvsem vodovode in vodnjake in ljudska kopaljšča. Posojilo za omenjene svrhe pa bodo dobivale le tiste občine, ki se zavežejo same prispevati 50 odstotkov za stroške asanacijskih del.

— Predavanje o novodobni umetnosti prodaje in kupiške reklame. Zavod PO Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priredi v sredo, dne 18. t. m. ob 20. uri zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti predavanje o modernih reklamah in o novodobni umetnosti pridobivanja odjemalcev. Predaval bo znani strokovnjak na polju reklamne vede in profesor Visoke trgovske šole v Berlinu g. A. W. Blau. Pri današnji ostri konkurenci in moderni tehniki prodaje je za vsakega trgovca, industrijca in obrtnika velike važnosti, da pozna novodobne načine reklame in sredstva, s katerimi more najuspešneje opozoriti kupca na svoje blago in tvrdko. Vabimo zato interesente, da iskoristijo to izredno ugodno priliko in do se v čim večjem številu udeleže zanimivega in poučnega predavanja. Pripominjamo, da bo predavatelj govoril v nemškem jeziku, da pa bodo mogli slediti njegovim izvajanjem tudi nemščine manj veščih poslušalci, ker bo predavanje spremljalo okrog 100 skioptičnih slik.

— Otvoritev planinskih koč. Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da se otvori Malnerjeva koča pod Črno Prstjo za to sezijo stalno, v nedeljo, dne 15. t. m. — Orožnova koča pod Črno Prstjo bo otvorena 15., 19., in 22. t. m.; dne 28. t. m. pa se otvori koča za to sezijo stalno.

— Statistika zagrebške univerze. Koncem letnega tečaja je bilo na zagrebškem vseučilišču vsega 4046 dijakov, od tega 810 dijakinj. Na bogoslovni fakulteti so bili 103 dijaki, na pravni jih je bilo 1175, na medicinski 422, na filozofski 1296, na gospodarsko-gozdarski 230, na veterinarski 267 in na tehnični 553.

— Umetniška Matica v Ljubljani bo izdala leto za svoje člane zopet tri umetniške edicije in sicer dva originalna lesoreza slikarja Ivana Kosa »Vintgar« in »Gorenjsko pokrajino« ter monografijo obeh slikarjev Vidmarjev z barvnimi posnetki njihovih najboljših del. Obe sliki bosta najskrbneje izdelani, monografija pa bo poleg teksta obsegala približno 30 reprodukcij v bakrotisku na najfinem papirju. Članarina za to leto je zopet samo 24 Din, kar je v primeri s dragocenimi edicijami taka malenkost, da jo lahko vsakdo utrpi, kdorkoli se le malo zanima za likovno umetnost. Posebno opozarjamo lanske člane, da čimprej poravnajo članarino, poverjenike pa prosimo, da pobite z nabiranjem članstva. Vse ljubitelje naše likovne umetnosti pozivljamo, da se priglase za člane.

Ljubljana

Razstava slovenskih čipk

Letošnja razstava čipk na Državnem osrednjem zavodu za žensko obrt v Ljubljani na Turjaškem trgu naravnost preseneča. Bogata izbira prekrasnih del glasno hvali uspehe strokovnih učitelj, ki vrše skoraj gotovo več kakor svojo dolžnost. Skoraj neverjetno se nam zdi, če slišimo, da so večino prelepih del izvršila naša podeželska dekleta. V tem leži velika vrednost podeželskih čipkarskih šol in tečajev, ki jih vodi osrednji zavod. Pomen šol leži dalje v tem, da se v njih izvezbajo dekleta v kvalitetne delavke. Toda smo se n. pr. informirali, da dsežejo čipke nešalnih čipkaric kot povprečno blago ceno 1000 Din za kg, dočim pa je možno doseči za najhitrejša dela šolanih delavk že 20.000 Din. Vstrajno in sistematsko delo desetih let je torej obrodilo najlepše uspehe. S ponosom lahko tudi povemo, da so naše naše čipke pot celo v naš kraljevi dvor in kraljeve dvore Nizozemske in Danske. Značilno je za naše razmere tudi dejstvo, da žanjejo naša dela vse več priznanja v inozemstvu kakor doma. To dokazujejo tudi diplome svetovnih razstav, kjer so dosegla naša dela najvišja priznanja. Razstava je prav dobro obiskana, kar je mogoče edino priznanje poštvovalnim prirediteljem. Ker je odprta razstava še do 14. junija, priporočamo prav tople obisk razstave. Upravi zavoda čestitamo prav iskreno in ji želimo še nadaljnjih uspehov.

■ Obrtno gibanje v Ljubljani. Pri mestnem magistratu kot obrtni oblasti prve stopnje je meseca maja prijavilo svojo obrt 38 obrtnikov in trgovcev, a v istem času je odjavilo 38 strank svojo obrt. Nekateri tvrdke so odjavile svoj obrt pod starim imenom ter ga nato prijavile pod novim imenom.

■ Vreme. V Dravski bonavini spremenljivo, vrste se huda vročina in padavine. V sredo popoldne je v Ljubljani in okolici padlo do 2 milimetra dežja, v Mariboru pa do 5 mm. Tudi včeraj je bilo popoldne oblačno po dopoldanski hudi vročini. Začelo je lahno deževati. Barometer je včeraj kazal: Ljubljana 766,5, Maribor 764,5, Zagreb 765,1, Beograd 764,8, Sarajevo 763,8, Split 763,2 in Rab 763. Včerajšnja temperatura (čas ob 7.): Ljubljana 16, Maribor 18, Zagreb 19, Beograd 22, Sarajevo 14, Split 23 in Rab 22. V Ljubljani je bila najvišja temperatura 26,5, a najnižja 14 C.

■ Onemoglost ali zastrupljenje? Višji stražnik Anton Erjavec je obvestil reševalno postajo, da se je v sredo okoli 20. nezavesten na tla zgrudil leta 1888. v Grosupljem delavcu Janez Mehle. Obležal je na cesti za državnim vzgojevališčem na Kodeljevem. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico, kjer so mu nudili zdravniško pomoč, nakar so ga odpravili domov. — Ko se je zavedel je pripovedoval, da je opoldne v neki kuhinji jedel pokvarjeno meso in da mu je nato postalo slabo in zvečer se je ves oslabil »zgrudil na tla.

■ Male tatvine. Hišnici Ani Hvala v Ljudskem domu je bila iz nezaklenjenega spalne sobe ukradena Din 86.— vredna budilka. V baraku Marije Tavčar, lastnice gugalnice v Lattermannovem drevo-redu, je neznan tat vdrl in odnesel za Din 400.— raznega perila. — Na Lončarski stezi stanujočemu tesarju Alojziju Onvu je tat odnesel 160 Din vredno tesarsko orodje. — Trgovskemu zastopniku Josipu Kambusu je bila izpred hiše št. 20. na Miklošičevi cesti ukradena 100 Din vredna karbidna svetiljka. — Kaj vse ljudje krađejo! Malenkosti!

■ Žeparji na delu. Na velesjmu je bilo kljub strogi kontroli na binokostne praznike, ko je vladal največji drenj, izvršenih več žepnih tatvin. V Levčevi ulici št. 7 stanujoči kleparski mojster Ferdinand Ferenc se je mudil na velesjmu. Hodil je okrog »Pariške o-la-lac«, kjer so igrali na kroglice. Bil je v igralce tako zamaknjen, da ni zapazil, kdaj mu je neznan žepar potegnil iz žepa listnico, v kateri je bilo 1600 Din gotovine, dalje 1 kolek za 100 Din in 1 za 25 Din, kakor tudi razne legitimacije in druge drobnarije. Trgovskemu potniku Andreju Sadoverju, stanujočemu v ruskih barakah pri glavnem kolodvoru stanujoči

Jočemu v ruskih barakah pri glavnem kolodvoru, je v Lattermannovem drevo-redu na velesjmu, ko je sedel na klopi, neznan, kakih 22 let star mladenič izmaknil iz žepa denarnico z 230 dinarjev gotovine. — Modistinji Pavli Drnovšek iz Zagorja ob Savi je v terek popoldne neznan človek v predsobi fotografa Roška v Kolodvorski ulici odnesel ročno torbico z raznimi predmeti, vrednimi 140 Din.

„Jugoslovan“

se naroča v Ljubljani v Gradišču 4 (poleg Nunske cerkve), telefon št. 80-68.

Maribor

m Iz gledališča. Izredno vesela in zabavna tatinska komedija znamenitega nemškega dramatika G. Hauptmanna »Bobrov kozuh«, ki je zlasti radi izvrstne igre ge. Dragutinovičeve zelo uspeša, se ponovi v četrtek 12. t. m. za ab. C in v soboto 14. t. m. za ab. A in kupone.

m Glavni most v nevarnosti. Severni in južni del Maribora druzi preko široke in globoke reke Drave en sam vozovni most; drugi je le brv za pešce, tretji pa za železnico. Razumljivo je tedaj, da je vsled vedno bolj naraščajočega prometa že preobremenjen in ker s že od zgraditve l. 1914. do danes ni popravil, je tudi v nevarnosti, da postane sčasoma neraben in nevaren. Železne konstrukcije od spodaj niso še bile prepleskane; rja je odgrizla lak in sedaj razjeda že tudi železje samo. Mimo tega pa so se tudi vezli (nite), ki spajajo posamezne dele konstrukcij, že tako razrahljale, da tvorijo luknje pravcate elipse. Nujno in neodložljivo je tedaj, da se naš glavni most, ki je v državni oskrbi, takoj in temeljito popravi, kajti sicer bi s časom lahko prišlo do katastrofe.

m Okrajni cestni odbor v Mariboru je začel s preureditvenimi deli na cestah Bresternica - Sv. Križ, Maribor - Lajtersberg - Sv. Lenart, Pušava - Sv. Lovrenc (postaja) in Limbuš - Radvanje - Hoče. V proračunu okrajnega cestnega odbora so za te preureditve določene primerne vsote, tako da je izvršitev teh potrebnih projektov zasigurana.

m Vprašanje novega mostu čez Dravo med Meljem in Pobrežjem. Potreba po zgraditvi drugega vozovnega mostu čez Dravo v Mariboru je spričo preobremenitve sedanjega edinega med Glavnim trgov in trgov kralja Petra že davno nujna. Ker pa so mestne finance trenutno prešle, da bi bilo mogoče misliti na realizacijo takega ogromnega projekta, se je sedaj ponudila Splošna stavbena družba na Teznu, da most med Meljem in Pobrežjem sama zgradi. V ta namen je že dovršila terensko merjenje in napravila tudi načrt in proračun. Projektirani most bi se dvigal preko Drave iz Kejarjeve ulice in bi stal 13 do 14 milijonov, v slučaju, da bi se na levem bregu dvignil višino desnega brega na Pobrežju, bi se stroški seveda temu primerno povečali. Omenjena družba, ki bi most zgradila, bi ga obdržala za primerno število let v svoji posesti, na kar bi avtomatično prešel v last mestne občine mariborske. Za amortizacijo bi pa pobirala mitnino, ki v splošnem ne bi presegala sedanje prevoznine na meljskem brodu. Težkoča pa obstoja v tem, da so bile vse mostninske in avtomatske zakone odpravljene; zaradi tega bi bilo treba izposlovati na merodajnem mestu v Beogradu, da bi se vsaj v tem slučaju napravila izjema. Novi most je tako neobhodno potreben, da se sedanja ugodna položnost nikakor ne sme zamuditi.

m Pritožba telovadnega društva »Svoboda«. Socijalistično telovadno društvo »Svoboda«, ki je bilo skupaj z ostalimi telovadnimi organizacijami svojočasno razpuščeno, se je proti razpustu pritožilo na ministristvo. Svojo pritožbo je utemeljilo s tem, da v zakonu o razpustu ni bilo imenoma navedeno kakor »Sokol« in »Orel«. Pritožba doslej še ni bila rešena.

m Delavski dom. Tukajšnje delavstvo je imelo na Ruški cesti svoj Delavski dom, katerega je pa moralo pred par leti prodati. Sedaj je uvedlo akcijo za zidanje novega doma in je v ta namen sklicalo danes zvečer zborovanje združnikov.

m Vprašanje krajevnega imena Rošpoh. Te dni se bo otvorilo na Mariborskem otoku novo mestno kopaljšče v občini Kamnica. Sosedna te občine je občina »Rošpoh«. Ta popačenica se rabi ne samo med ljudstvom, ampak tudi v uradnih nazivih in napravljiva vtis, kakor da bi izvirala iz nemške krajevne označbe »Rossbach«. Nek sodoben slovenski jezikoslovec je trdil, da izvirna označba Rošpoh iz korena »raz-poka«, druge etimologije so pa še bolj nevzdržne. Beseda Rošpoh pa je čisto slovenskega izvora ter nima ničesar opraviti z nemškim konjem in potokom, ampak je slovanski lokativ »na rozšipah«, toraj pomeni označba kraja, kjer se gora ali hrib razšiplje, kar odgovarja faktičnemu krajevnomu stanju. Rošpoh pri Mariboru je popolnoma isto krajevno ime kot Rossbach na Pruskem (bitka pri Rossbachu). Za pruski Rossbach pa je dal to edino pravilno tolmačenje imena že naš prvi slavist Miklošič v nemški reviji za slovansko filologijo, menda leta 1903, ali 1904. v članku »Die slavischen Ortsnamen in Preussen«. Zanimal sem se kot dijak v Pragi za ta članek in posebno za ime Rossbach, ker smo imeli v našem »Rošpohu« posestvo. Skrajni čas je, da izgine ta popačenica iz pismenega jezika in da se ugotovi po naših jezikoslovcih tej pravilni etimologiji odgovarjajoča označba. — Dr. J. R.

Celje

Romunski avtomobilisti v Celju. Mesto ob 10. dopoldne, kakor je bilo prvotno javljeno, so prišli romunski avtomobilisti ob 4. popoldne v Celje. Mesto je bilo vse v zastavah. Pred stavbiščem pravoslavne cerkve je bila postavljena velika modro - rumeno - rdeča romunska trobojnica. Tam so se postavili za sprejem zastopniki vojaških in civilnih oblasti, deputacija Sokola, šolska mladina, železničarska godba in mnogo ljudstva. Ko je prišel prvi avtomobil, je godba zaigrala romunsko narodno himno. Goste so pozdravili v imenu mestne občine podžupan dr. Ogrizek, magistratni nadsvetnik Šablc ter poveljnik celjskega 39. pešpolka polkovnik Kostić. Občinstvo je navdušeno vzvikalo romunskim avtomobilistom, ki so skozl mesto nadaljevali svojo pot v Rogoško Slatino, kjer bodo prenočili.

Gasilska slavnost. Na škapulirsko nedeljo, dne 18. julija 1930 in ne 6. julija, kakor so pomotoma pisali listi, bodo na Pilištanju blagoslovili motorno brigadno prostovoljnega gas. društva Pilištanj-Lesično. Po blagoslovitvi bo ognjeglasna vaja na občinskem pašniku v Lesičnem, nato pa veselica v prid društva z bogatim sporedom.

Prvi avtomobil privozil do Celjske koče. Predvčerajšnjim je tukajšnji avtoizvošček Alojz Drogenik postavil nov rekord v našem domačem avtomobilizmu. S svojim avtomobilom se je v spremstvu briveca g. Ivana Zeleznika pripeljal do Celjske koče. G. Drogenik je prvi posetnik tega našega priljubljenega izletišča, ki je prišel tja z avtomobilom.

Kopanje v Savinji onemogočeno. Vse prošnje, protesti, opozorila po listih so zamanj. Po Savinji se dan za dnem pretaka smrdljiva oljnata brozga, ki jo neka podjetja spuščajo v Voglajno, odkoder pride potem v Savinjo. Neznosen smrad se širi ob bregovih Savinje, tako da se nihče več ne upa sprehajati se ob sicer tako priljubljenih potih na obeh straneh reke. Kopanje v Savinji od Voglajne navzdol pa je sploh onemogočeno, kajti človeku se gnusi stopati v to sumljivo tekočino. Ze se pa čuje tudi v nevarnih kožnih boleznih, ki so se jih nalezli neprividni otroci, ki so se kopali v tem delu Savinje. Ali ne bodo merodajni činitelji prav ničesar ukrenili, da se ta gorostasna sramota odpravi.

Vlomilec v Hribarjeve trgovine prijet. Predvčerajšnjim so orožniki v gozdu nad Lisicami prijeli znanega Rudolfa F. V gozdu je stanoval v nekem brlogu, nad katerim si je razpel velik dežnik. Ko so orožniki prišli do njegovega brloga, je ravno pekel tri kure. V brlogu je imel shrambo, v kateri so našli klobuke iz Hribarjeve trgovine, nagačeno divje peteline, mikroskope, rogove raznih živali, zbirko brošev in nebroj drugih stvari. Vse skupaj je ukradel. Orožnikom je izpovedal, da ima slično zalogo tudi v bližnjih Storah, ki so jo orožniki potem res iztaknili. Tat je bil od dan sodišču.

Ptuj

Poslednjič gostuje mariborsko gledališče v Ptuj. Ob tej priliki se bo vprizorila nova drama priznanega slovenskega pisatelja dr. Alojzija Kraigherja »Na fronti sestre Žive«. Upamo, da bodo ptujčani izrabili poslednjo priliko v sezoni ter popolnoma zasedli gledališče. Deca neprimerno!

Slov. Bistrica

Podružnica SPD v Slov. Bistrici je dobila na razpolago sobo v prizidku pri cerkvi Sv. Treh kraljev. Soba je prostorna, v njej je štedilnik, dve mizi, stoli in klopi, tudi potrebna posoda za kuhanje je na razpolago. Planinci, ki bi hoteli obiskati lepo razgledno točko Veliki vrh in Sv. Tri kralje in bi radi dobili v uporabo dotično sobo, naj se oglasijo pri šolskem upravitelju Tomaziču Joškotu na Tinju. Tinje leži na potu iz Slov. Bistrice na Velki vrh.

Razgledni stolp na Boču. Podružnica SPD v Poljčanah je postavila na dosedaj neobiskovanem in zapuščenem Boču razgledni stolp. Stolp bo kmalu dovršen in izročen prometu. Dne 15. junija bo še komisijski pregled, nato pa v nedeljo dne 22. junija blagoslovitev z veliko zabavo. Stolp bo blagoslovil župnik Cilenšek ob asistenci nekaterih drugih gospodov. Pri Sv. Miklavžu na Boču je neki tamošnji posestnik na novo preuredil svojo gostilno, tako da bo obiskovalcem stolpa na razpolago tudi prenočišče.

Izlet 5. razred tukajšnje osnovne šole je priredil pod vodstvom svojega razrednika g. Pirnika dvodneven izlet na Kozjak. Slike najlepših momentov tega izleta so razstavljene v izložbenem oknu trgovine g. Elsnerja. Največ zadovoljenja so doživeli šolarji na državni meji. Pričakovali so ne vem kako visokih ograd, toda navaden mejnik jim je na mah razblinil vse namišljene predstave in jih ravno vsled tega najbolj presenetil.

Murska Sobota

Osnovanje nove avtobusne proge. Banska uprava v Ljubljani je te dni odredila, da se bo v ponedeljek dne 16. t. m. vršil komisijoneli ogled ceste za nameravano novo redno avtobusno progo Prosenjakovci—Fokonci—Martijanci—Murska Bobota—Beltinci—Črenšovci—Dolnja Lendava. Ob tej priliki se bo vršilo poizkusna vožnja z velikim modernim avtobusom g. Franca Senekovica iz Gornje Kungote, kateremu bo vožnja na omenjeni progi podeljena. Nova zveza bo za vse spodnje Prekmurje izredno velikega pomena. Z njo se bo izpolnila že stara želja po boljših in rednejših zvezah med posameznimi važnejšimi prekmurškimi središči.

Nova cesta Trbovlje-Savinjska dolina

Trbovlje, 11. junija.

Gradbena dela na preureditvi banovinske ceste Trbovlje—Savinjska dolina, ki jih je pred nekaj tedni začela banska uprava, hitro napredujejo. Zaposlenih je približno 100 delavcev, ki so nastanjeni v leseni baraki pri križu, ki so si jo sami zgradili. Doslej so zgradili ozkoirno progo za prevoz kamena in gramoza iz kamnoloma na Vrheh do novotrasirane ceste. Ta proga je približno 1 km dolga ter je zgrajena v celoti na rudniškem svetu. Ali se bo vršil prevoz na tej progi s pomočjo parne lokomotive, ali z bencinsko ali pa s konji, še ni odločeno, vsekako pa se bo moralo gradbeno vodstvo odločiti za slednje, ker vodi proga skozi gozd ter bi se s parnim strojem lahko zanetil gozdni požar. Nova trasa, ki bo šla zaenkrat od križa do Urbana, bo približno 4 km dolga. Cesta bo široka okrog 5 m, ob cesti pa bo posekan še na obeh straneh ca 5 m širok pas, skupaj torej okrog 15 m. Tračnice, vozičke in drugi potrebni material bo gradbenemu vodstvu dobavil rudnik proti odškodnini. Vodstvo gradbe te ceste, ki je poverjeno banovinskemu uradniku gosp. inž. Finku, je povabilo za soboto, dne 14. t. m. vse posestnike, katerih zemljišča pridejo radi te ceste v poštev za odkup, na sestanek. Z odkupom se bo pričelo ob

8. uri zjutraj pri km 7. Verjetno je, da bo tudi nekaj zemljišč ekspropriiranih, ako ne pride med gradbenim vodstvom in lastniki do sporazuma.

Ni treba še posebej poudarjati, kako velikega gospodarskega pomena bo nova cesta, ki bo vezala Trbovlje s Savinjsko dolino. Koristila ne bo samo Trboveljski, marveč tudi Savinjski dolini, prav posebno pa še prebivalstvu v okolici, ki bo od pojačanega prometa na tej cesti imelo tudi svoje koristi. Vsa leta po prevratu smo slišali samo obljube raznih strankarjev, toda nihče se ni hotel resno zavzeti za izvedbo tega velevažnega gospodarskega problema. Govori se tudi, da bo dala državna uprava zgraditi novo državno cesto ob Savi, ki bo vezala rudarske revirje na eni strani s Ljubljano, na drugi strani pa s Savsko banovino in Celjem. Tudi ta cesta bi bila ogromnega pomena ne samo za narodno gospodarstvo, marveč tudi iz drugih ozirov.

Reševanje takih izrazito gospodarskih in državnih problemov s strani sedanje državne uprave dokazuje, da je nastopila doba resnega, smotrenega in sistematičnega dela za podvig in preporod našega narodnega gospodarstva za dobrobit naše lepe jugoslovanske domovine in za narodno blagostanje.

Trbovlje

Vse graje vredno je postopanje ljudi, ki v svojem nebrzdanem vandalizmu ne prizanašajo niti vrtnim ograjam. Tako je neki tak vročkrvni pretekle noči močno poškodoval rudniško ograjo na vrtu rudniškega paznika g. Urbančiča. Orožništvo je krivca izsledilo ter bo uvedeno zoper njega kazensko postopanje radi zlobne poškodbe tuje lastnine.

Med tukajšnjimi kolesarji se je opasno razpasla manija, da se na enem kolesu vozita po dve osebi, ki pa, dasiravno je taka vožnja itak zelo opasna, še dirkata, kot bi šlo za stavo. Ker je promet na tukajšnji cesti močno razvit in je cesta dokaj obljudena, se bo brezdvomno enkrat zgodila huda nesreča, ako oblast pravčasno ne bo preprečila te nevarne razvade.

Kontrola mer in dragocenih kovin bo vršila uradni pregled in žigovanje mer, utežev, tehtnic, metrov, čaš, steklenice etc. v Trbovljah od 7. do 14. julija vsak dan od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure v občinski pisarni, soba št. 3.

Novo mesto

Rumunski avtomobilisti so pasirali Novo mesto med 10. in pol 11. uro dopoldne. Bilo je 13 voz. Za kratek čas so se ustavili na trgu Kraljeviča Petra v kavarni Smola. Vse mesto je bilo v zastavah. Ljudstvo jih je radostno pozdravljalo.

Vprašanje tujskega prometa postaja tudi za Novo mesto vedno važnejše in odločilnejše. Vse premalo se je pri nas doslej storilo za to velevažno panogo narodnega gospodarstva. Prav potrebno bi bilo tu ustanoviti tujsko-prometno društvo. Morda bi se olepševalno društvo spojilo z njim in skupno bi lahko uspešneje skrbeli za dobrobit dolenske metropole. Gostilničarji se že gibljejo. Njihova zadruga za novomeški polit. srez je poslala Zvezi za tujski promet v Ljubljani seznam gostilniških prokarska dela je deloma izvršila domača trdka storov, sob za prenočišča in drugih za tujski promet v poštev prihajajočih objektov. Iz seznama posnamemo, da ima Novo mesto v hotelih in gostilnah 60 sob za prenočišča in sicer 27 z eno posteljo, 24 z dvema posteljama in 9 s tremi ozir. več posteljami. Autogaraže so štiri, izvoščkov in autotaksijev mnogo. Avtobusne redne zveze v vseh smereh.

Škropilni avto je stopil v sredo v akcijo. Mestna občina ga je nabavila od dunajske trdke Graf et Stift za 240.000 Din. Kotel drži 22 hl vode in ga bodo polnili kar iz potoka na Kandijskem ali pa golenskem in bršlinskem mostu. Slednjič bodo vsi mestni davkoplačevalci deležni škropilnega blagra in ne kot doslej le glavne ceste in ulice.

Nova čolnarna. Lepemu vodnemu sportu veslanju se Novomeščani vsako leto bolj udajajo. Fischerjeva čolnarna že davno ne začne za vedno naraščajoče število čolnov. Družba šestih gospodov si postavi sedaj lastno čolnarno na Loki poleg perišča. Izdelala jo bo Ljubljanska gradbena družba in bo stala ca. 25.000 Din. Če bo še prostrana Loka postala sportni prostor, potem se bodo Novomeščani že imeli s čim pohvaliti.

Novomeška gasilska župa priredi v nedeljo 15. t. m. svoj izlet v Toplice. Tam bo velika veselica. Na praznik sv. Petra in Pavla 29. t. m. pa ima prostovoljno gasilno društvo Kršna sela svoj vrtno veselico.

Za slabotne otroke priredi higijenski zavod na Raktni na Gorenjskem počitniško letovanje. Celomešna popolna oskrba 500— Din. Nekaj revčkov bo sprejetih brezplačno, nekaj podpore bo dala mestna občina. Staršem nujno priporočamo, da se poslužijo teh ugodnosti in poskrbe za okrepitev svoje dece. Prijave sprejemajo vodstva mestnih in okoliških osnovnih šol.

Ciganska nadloga je po mestni periferiji in po okolici vedno večja. V Kandiji so ti ljudje že skoro nasilno nadležni in to dan na dan. Ne

bojijo se nikogar. Te dni so se ob mostu pred Hajderjevo trafikko stekli. Na odločni in ponovni poziv mestnega stražnika je vročkrvni cigan spustil nož na zemljo in vsa drhal je pobegnila za bližnje hiše. Zdej bo morda mir za dva dni. Potrebno bi bilo, da se tem delomrznem posveti posebna pažnja, sicer postanejo še nevarni.

Gerknica

Nepreviden kolesar. To je neki Jože, pekovski vajenec, ki je pa tudi še vajenec na kolesu. Okrog poldne se je vračal z Jezera in ravno takrat so šli tudi otroci v šolo. Ker še ni Jože vaju na kolesu, se je zakadil med šolarje in je nekega fanta podrl na tla tako, da se je potolkel po kolenih in obrazu. Pa še z mlekom se je polil. Jože je seveda tudi s svojim pekovskim košem vred naredil salto mortale s kolesa.

Cesta proti Dolenji vasi. V zadnjih tednih so začeli na nekaterih krajih razširjati cesto proti Dolenji vasi. Nekateri posestniki so morali podreti plolove, ker so si sčasoma prilastili precejšnji del ceste. Tako bo cesta sedaj povsod enako široka.

Nogo si zlomil g. Zagorjan. Izpred hiše je hotel zapoditi krave, pa je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

Sport

SK Ilirija : III. Kerületi F. C. 3:2 (1:2).

Slovenski nogomet je v sredo dosegel velik, nepričakovan uspeh. Prvak Slovenije SK Ilirija je povsem zaslužen premagal znamenito budimpeštansko profesionalno moštvo III. Kerületi F. C. Prvič v zgodovini slovenskega nogometa se je zgodilo, da je domače moštvo premagalo prvorazredno profesionalno moštvo in to celo enajstotice, ki ima kontinentalen sloves ter stoji na 4. mestu prvenstvene tabele na Madžarskem. Uspeh je tem večji, ker je nastopilo v moštvo gostov nič manj kot 5 madžarskih internacionalcev. Res je sicer, da so bili gosti izmučeni od naporne vožnje iz Splita, vendar so profesionalci mnogo bolj trenirani in vajeni večjih naporov kot amateri. Igra je bila odprta in zelo fair.

Sodniku g. Držaju, ki je izvrstno sodil, sta se predstavili ob 18-15 naslednji moštvi:

Ilirija: Urbančič — Verovšek, Bergles (Strehovec) — Volkar, Varšek, Lado (Bergles) — Ice, Unterreiter, Knežević, Doberlet, Pfeifer.

III. okraj: Nemeth — Kiraly, Birs — Konysz, Lutz II., Magyar — Fenyesi, Schiller, Fröhlich, Lengyel, Köres.

Gosti so se nam predstavili kot tehnično in taktično izvrstna enajstotica, vzorna v pogledu discipline in fairnese. Obvladanje žoge in dodavanje je dovršeno. Moštvo goji najmodernejši sistem: napadajo v obliki črke W ter se naslanja na izvrstno internacionalno krilsko vrsto. Nadpovprečnost so pokazali desni back, levo krilo, srednji napadalec in celokupna krilska vrsta. Moštvo je nastopilo brez internacionalca Drösslerja na desnem krilu.

Ilirija je nastopila brez Omana, Pogačnika in Kreča, je zaigrala z veliko voljo do zmage. V hitrosti je znatno prekašala goste. Obramba je našla pravilno parado napram W-taktiki gostov ter je skrbno krila srednjega napadalca, na katerega so bile osredotočene vse eksekucijske akcije. Krilska vrsta je bila boljša kot običajno, z izjemo Volkarja, ki se je vedno znašel v trikotnih kombinacijah nasprotnika. Gonilna sila napada sta bili krili Ice in Pfeifer, dočim je notranji trio pokazal neviranost. Leva stran napada je bila boljša od desne, posebno ko je vstopil Košak namesto Doberleta, ki si je pri nekem napadu izpahnil roko. Taktika domačega napada je bila za nasprot-

nika zelo nevarna radi velike odločnosti celokupnega kvinteta, ki si je znal s hitrimi potezami ustvariti nebroj šans. Tempo je bil v začetku precej mlačen in to radi načina igre gostov, katerim je dovoljeval njihov sistem minimalno uporabo teka. Domačini so nehote prevzeli to igro in niso bili radi tega pred odmorom preveč nevarni. V II. polčasu pa je Ilirija polagoma stopnjevala tempo, izvajala akcije bliskovito in uspeh ni izostal.

Po tekmi so Madžari odkrito priznali, da je Ilirija zaslužno zmagala. Pohvalno so se izrazili tudi o igrišču in sodniku.

Tekmo, ki je nudila izreden užitek, je obiskalo samo kakih 500 ljudi.

Boks-match za svetovno prvenstvo med Amerikancem Jack Sharkeyem in Nemcem Maks Schmellingom se je vršil danes ob 3. zjutraj v Newyorku. Stave stoje 8:5 za Sharkeya, ki je najavil, da bo v 9. kolu zmagal s knock-outom. O matchu bo prinesel naš list v soboto izčrpno poročilo.

Novo mestno kopališče v Mariboru na Felberjevem otoku se otvori na svečan način v nedeljo. Ob tej priliki se bodo vršile velike plavalne tekme s sodelovanjem ljubljanskih plavčev.

Spanija — Češkoslovaška igrata v nedeljo v Pragi, sodnik Langenus (Belgija). Tekma je zavarovana za slučaj slabega vremena za 50.000 šsl. kron.

Basty v Ljubljani. SK Ilirija se pogaja za termin 19. t. m. s prvorazrednim madžarskim profesionalnim klubom Basty za gostovanje v Ljubljani.

Avstrijska amaterska reprezentanca igra v nedeljo v Krakovu s Poljsko za internacionalni cup v postavi: Fiala — Geling, Keckstein — Kovar, Kaburek, Wagner — Gaber, Placek, Novotny, Spechtl, Binder.

Trgovina žita s Češkoslovaško

V naslednjem podajamo kratek pregled o možnosti izvoza naših pridelkov na Českoslovaško. Dosedaj so se naši pridelki prodajali na to tržišče le indirektno po dunajskih in budapeštanskih velikih trdkih, katere imajo v vseh državah svoje velike in vsem poznane podružnice. Trgovina teh trdk se je razvijala po največ čez luko Bratislavo. Blago se je pošiljalo tudi v vagonih čez postaji Hegeshalom i Petržalka. Te velike trdke imajo v vseh večjih centrih svoje zastopnike, kateri sklepajo za provizijo in razvijajo trgovske posle.

Kupci tega blaga si morajo pribaviti od občine in deželnega sveta za pomaganje kmetijstvu posebna potrdila, da faktično potrebujejo dotično blago n. pr. turščico za krmo. V tem slučaju znaša carina in prometni davek Kč 10:50 za kvinta!

Kot kupci pridejo v poštev v prvem redu razne zveze gospodarskih društev in njim podrejena gospodarska društva, nadalje mlinci, trgovci in veliki posestniki.

Kupčije se sklepajo s posebnim zaključnim listom na bazi borznih uzanc v Pragi, Brnu, Bratislavi in Olomouci. Cene se razumejo za vagon postavljen v Bratislavo ali drugo obmejno postajo in to po tem, ali pride pošiljka po vodi ali po kopnem.

Plačila se izvršujejo ob predložitvi duplikata voznega lista in sicer velja to le za boljše klijente. Pri manjših klijentih se zahteva v naprej položitev kupne vsote pri banki.

Blago, katero se nahaja že na skladišču, se prodaja za takoj (prompt). Vendar se zaključujejo posli tudi za poznejše dobave za določen termin, ali za poznejšo dobavo po dogovoru.

Vagoni se tvorijo vedno na rinfuzo.

Potreba po jugoslovanskem žitu in turščici odvisi od domačje proizvodnje. Kadar je domača žetev zelo velika, uporabljajo gospodari ječmen in po neke tudi rž za krmo.

Konsum naše turščice je bil pred nekaj leti zelo velik, ker se je dajalo našim blagu radi njegove odlične kvalitete prednost. Istotako je priljubljena naša pšenica, ker kupujejo mlinarji tujo pšenico radi tega, ker ni domača dobra za proizvodnjo prvorazredne moke.

Cene se ravnaajo po svetovni pariteti. Za turščico odločujejo amerikanske cene, posebno one od La Plata.

V zadnjih mesecih je radi variranja cen propadlo več starih trdk in mlinarjev, radi česa je potrebna pri sklepanju kupčij posebna previdnost.

Trgovino je treba poveriti ljudem, ki so v tej stroki poslovanja dobro upeljani ter poznajo vsakega posameznega klijenta. Razven tega morajo biti zanesljivi in dobri organizatorji.

Drugi so preleni

Janez je brez dela. Gre mimo stavbišča in vpraša nadzornika: »Ali imate tudi za mene nekaj dela?« — »Pomagajte tam ljudem nositi preklje.« Janez gre na delo. Vzame prekljo in jo nese. Eno za drugo. Nakrat zakriči nadzornik: »Vi lenoba tam! Zakaj pa nosite vedno le po eno prekljo? Ali ne vidite, da nosijo drugi vedno po dve ali več?« — »Ja,« reče Janez, »fi so preleni, da bi dvakrat šli.«

3000 milijard kilovatnih ur

Od 16. do 25. t. m. bo zborovala v Berlinu mednarodna konferenca za izrabo prirodnih sil. Ta konferenca bo ena največjih, kar jih je bilo sklicanih po vojni v Nemčiji, velepomembna pa je že zato, ker to ne bo navadna konferenca tehnikov, ampak velevažna konferenca za vse moderno gospodarstvo.

Kakor pove že ime, se bo sukalo na tej konferenci vse okoli vprašanja »sile«, t. j. okoli vrašanja energij, ki jih je človek odkril v naravi in jih postavil v svojo službo. Te »sile« so velikanske. Na vsem svetu porabijo v obliki izkoriščanja premoga, petroleja, zemeljskih plinov in voda nad 3000 milijard kilovatnih ur. Človek, ki dela na dan 8 ur brez stroja samo s svojo močjo, producira na leto le 82 kilovatnih ur. To se pravi,

da odgovarja 3000 milijard kilovatnih ur telesnemu delu 86 milijard ljudi,

Ker pa ima zemlja le okoli 2 milijardi prebivalcev, se poviša človeško delo z uporabo »sil« na 19-kratno mero. To je posledica tistega velikega gospodarskega procesa, ki se je pričel z iznajdbo parnega stroja, o katerem so zlasti socijalistični teoretiki (Karl Marx i. dr.) že mnogo pisali. Tega silnega procesa tudi svetovna vojna ni zavrla, ampak ga je še znatno pospešila.

Izgleda pač, da so naravne energije in naravne sile na zemlji neizčrpne. Mero pa, do katere se dajo izrabljati, določa razvoj tehnike in razvoj kapitala. Še pred malo leti so bili slapovi Niagare za ljudi le veličasten naraven pojav, danes pa so ti slapovi trgovska podlaga za največji električni koncern v Zedinjenih državah in na zemlji sploh.

Vse energije na svetu pa obvladuje danes kapital oziroma razne skupine kapitalistov. Ker pa kapital še ni gospodar prirodnih sil in energij, se z vso močjo poteguje za gospodarstvo.

Ker pa so snovi, iz katerih proizvajamo energije (premog, petrolej, šota itd.) in pa energije same (vodne sile, solnčna toplota itd.) po svetu zelo nenakomerno razdeljene, je vprašanje, kdo bo gospodar teh sil, velikanske mednarodne važnosti.

Približno 15 odstotkov vsako leto pridobljenega premoga in 10 odstotkov petroleja ne porabijo tiste dežele, kjer so ti viri energije doma. To velja tudi o vodnih silah. Tehnika zadnjih let je pa porabo teh sil začela izravnati, kar je dovedlo zopet do novih mednarodnih vprašanj: danes napeljavajo že petrolej in plin na tisoč kilometrov daleč, še dalje pa električno energijo. Projekt, da napeljejo elektriko iz Norveške po 380.000 voltov močnem daljnovodu v Nemčijo in pa projekt odaje električnega toka z Alp v južno Nemčijo in v Porenje je mednarodnega zna-

čaja in baš ta vprašanja so najvažnejša na konferenci »sil«.

Prva taka konferenca se je vršila leta 1924. v Londonu, druga pa se vrši letos v Berlinu.

Konference se pa ne bodo udeležili samo tehniki, ampak zastopniki 47 držav sploh, ki pripadajo tej zvezi. Prišli bodo na konferenco ministri in najodličnejši zastopniki gospodarstva in financ. Da tudi časnikiarjev in poročevalcev ne bo manjkalo, se razume samo po sebi.

Glavni cilj konference je vprašanje izboljšanja izrabe energij in boljše razdelitve energij. Tu se bodo srečali znanstveniki iz vseh dežel, da se pogovore, kako bi se dala zmanjšati vsaka izguba energije in kam bi se dalo še neizrabljene energije napeljati. Govorili bodo pa tudi o zakonodaji, ki naj ta vprašanja uredi.

Na konferenco bo prišlo več tisoč ljudi, ki se bodo posvetovali o izrabi energije v mednarodnem okviru. Zato pa bo odprla ta konferenca gospodarskim krogom čisto nove poglede v bodočnost.

Sanje o milijonih

Opočea sreča se z ljudmi včasih tudi rada ponorčuje. To je okusilo nedavno šest angleških delavcev, ki so igrali skupno na eno srečko velike angleške Derby-loterije. Glavni dobiček te loterije pa znaša skoro šest milijonov dinarjev.

Nesreča je hotela, da je baš naših šest junakov dobilo poročilo, da je njihova srečka zadela glavni dobiček, tako da bi na vsakega izmed njih prišlo skoro po en milijon dinarjev. Kaj je to poročilo zanjo pomenilo, bo razumljivo, če povemo, da so bili to en cestni pometać, en šofer, dva železniška delavca in dva strojnika.

Eden od srečnih novih milijonarjev si je takoj kupil avtomobil na račun dobitka in je takoj krenil na veselo potovanje s svojimi prijatelji.

Občinski pometać je bil že nekoliko previdnejši. Ko so mu prijatelji iztrgali metlo iz rok, je ostal popolnoma miren in rekel:

»Dajte mi mojo metlo nazaj in pustite me v miru. Jaz nič ne verjamem, dokler nimam denarja v rokah.«

Ko pa je zvečer prišel domov in legel v posteljo, mu le ni dalo miru in je že začel verjeti na svojo novo srečo. Strašno presenečen je bil zaradi tega zjutraj, ko je odšel na delo in ga je spotoma srečal pismonoša, ki mu je hitel ves razburjen pripovedovati, da je brzojav včeraj pomotoma javil napačno številko glavnega dobitka!

»No, pa če je že tako,« je rekel pometać, »pa naj bo! Je že božja volja tako, da bom še naprej pometal ulice!«

Drugače se je zopet obnašal šofer. Ta je

od samega veselja tako podivjal, da je razbil doma vse pohištvo.

Strojniki pa, ki se je bil odpeljal na veselo potovanje z avtomobilom, je doživel vse drugačno presenečenje. Možakarji so popivali in veseljačili v nekem bližnjem mestu do ranega jutra. Ko pa je krčmar, kjer so se ustavili, zjutraj prečital najnovejši časopis in videl, da njegovi mili gostje niso nikaki milijonarji, je šel takoj trkat na vrata njihove sobe in terjat poravnava računa.

»A kaj, tisti vaš račun,« so se oglasili gospodje v sobi, »to je za nas malenkost. Pustite nas spat!«

Krčmar pa se ni dal odgnati, ampak je trdovratno vztrajal na svoji zahtevi. Šele ko je bil račun poravnat, je krčmar pokazal gospodom časopis. Ves pobit in potrj je moral nesrečni strojniki takoj prodati svoj novi avtomobil in si še izposoditi 50 funtov od svojih prijateljev, da je plačal stroške tako nepričakovano in naglo končanega izleta.

Ženske - bančne roparice

Kakor je ženska emancipacija, ki tvori eno izmed bistvenih obeležij naše povojne dobe, simpatičen pojav, ker ni smeti braniti ženski, da bi se tudi ona ne uveljavljala v življenju povsod tam, kjer lahko pripomore k napredku in prosperu družbe, tako ni bilo mogoče pričakovati, da bo postalo to gibanje omejeno le na dobro in najboljšo svojo stran. Dobro spremlja namreč vedno tudi slabo in tako se pač ni čuditi, da imamo žensko emancipacijo tudi v slabem. To se pravi: tudi v slabem so začele ženske nastopati že tam, kjer smo bili vajeni videti od sedaj le moške.

Zgodilo se je v Ameriki, v predmestju Newyorka, ki se imenuje Newark. Mogočen avtomobil je pridrvel v to predmestje ter se ustavil pred neko tamkajšnjo banko. Tedaj skočila iz avtomobila dve mladi gospodični in gresta v banko. V banki naperi vsaka svoj revolver proti uradnikom, kateri so morali dvigniti roke ter se niso smeli več premakniti. Ko sta napravili obe dami tako popoln red med bančnimi uradniki, sta zažvižgali in tedaj so prihrumeli iz avtomobila njuni spremljevalci, ki so banko oropali. Ko je bila operacija končana, so skočili naši dami in njuni spremljevalci zopet v avtomobil ter se odpeljali neznano kam. Šele pozneje se je ugotovilo, da so se podali takoj še v neko drugo banko, kjer sta gospodični ponovili svoj poskus z istim uspehom kot maloprej. Roparki sta nagrabili s to metodo v manj kot četrt ure okoli 35.000 dolarjev.

Tri milijone dinarjev carine

Leta 1926. je kupil ameriški draguljar Mauboussin, ki ima svoje trgovine v Newyorku in v Parizu, velik diamant, ki je bil nekdanj last vojvode westminsterskega v Londonu. Diamant tehtal skoro 79 karatov. V Evropo ga je prinesel iz Indije Warren Hastings, prvi guverner Indije. Ko pa je

ameriški draguljar prinesel to dragocenost v Ameriko, so zahtevale ameriške carinske oblasti ogromno carino, namreč 20 odstotkov vrednosti. Diamant pa so cenili na skoro 15 milijonov dinarjev, tako da bi znašala carina okoli tri milijone dinarjev. Zahtevi carinskih oblasti se je pa draguljar uprl in se je pritožil na višjo oblast, češ da je diamant že star ter da zato ni podvržen carini. Višja oblast je pritožbi ugodila in draguljarju dovolila prodajo. — Tu pa se je oglasila neka druga draguljarska tvrdka, ki je v svoji pritožbi naglašala, da se da kamen razbiti in naj se prodaja v manjših kosih. Mauboussin pa je zopet dokazal, da je kamen že razbit in da se ga ne da drobiti še naprej. Proti tej razsodbi so se pa konkurenti zopet pritožili in so tožbo dobili, tako da bo g. Mauboussin le moral plačati carino.

Televizija v službi letalstva

Ameriški inženjer John M. Hammond iz Gloucestera, Massachusetts, Zedinjene države, se bavi že več let s poskusi uporabljanja televizije v letalstvu, in sicer za pristajanje letal ob posebno težkih okoliščinah, kot n. pr. v temi ponoči, ob gosti megli itd. Poskusi so dali dober rezultat. Pilot, čigar letalo bo opremljeno s Hammondovo napravo, se bo lahko brez nevarnosti spuščal na zemljo tudi v takih skrajno nepovoljnih okoliščinah, v katerih je bilo pristajanje navadno združeno z gotovo nesrečo. S to napravo pa bo videl na posebnem aparatu natančno kraj, kjer se bo hotel spustiti na zemljo. Poseben radiogonometar bo omogočal obveščanje televizijske postaje o položaju letala napram njej, a postaja bo potem pošiljala letalcu sliko dotičnega zemljišča.

Dosedanji poskusi so se raztezali samo na dve milj krožne razdalje in pilot je dobil na okviru 32 kvadratnih centimetrov vsakikrat, tudi pri najnepovoljnejših atmosferskih okoliščinah, jasno sliko zemljišča, na katerem bi imel pristati. Enako dobro so se posrečili poskusi pristajanja s tem pripomočkom tudi ponoči. Po mnenju strokovnjakov se odpravijo s to iznajdbo iz letalstva številne nesreče, ki so se dogajale pri prisilnih pristajanjih ob nepovoljnih okoliščinah. S pomočjo televizije se bo letalec — tako prorokujejo — spuščal na zemljo skozi temo, meglo ali dež prav tako brez skrbi kakor ob belem, jasnem dnevu.

Bistroumnosti

Razlika.

Mož, ki bi naj bil zaslišan kot priča nekega pretepa, stopi pred strogega sodnika. »Prijatelj, kako se je pa prepričal?« ga vpraša sodnik. »Gospod! Vi nosite rožičke!« pravi obtožene in ... Publika se prične smejati ... »Obrnite se na gospode porotnike!« se odreže gospod sodnik.

Prijatelj zdravnikov.

Znan pisatelj je nekoč v družbi trdil, da mora učenjak ostati neporočen. Edina izjema naj bo za zdravnike. Kajti prav in pošteno je, da povračilo škode, ki jo povzročajo človeštvu z izvrševanjem svojega poklica, dajajo državi otroke.

4

Grajanka Gamelin je zmajala z glavo, da ji je malomarno pritrjena kokarda zdrknila s čepice.

»Le tiho, Evarist: tvoj Marat je človek, kakor vsi drugi, nič boljši mimo drugih. Mlad si še, iluzije imaš. Kar trdiš danes o Maratu, isto si trdil nekoč o Mirabeau-u, o La Fayette-u, o Pétionu, o Brissotu.«

»Nikoli!« je vzkliknil Gamelin, odkritosrčen v svoji pozabljenosti.

Izprazniviš konec mize od belega lesa, založene s papirji, knjigami, krtačami in svinčniki, je grajanka položila nanjo porcelanasto skledo za juho, dvoje cinastih skodelic, dvoje železnih vilic, hlebček črnega kruha in vrč kislega žvižgavca.

Mati in sin sta pojedla juho molče in zaključila obed s koščkom slanine. Položiviš drobce slanine na kruh, je mati odvažno na končku žepnega noža nosila kosce v svoja brezozoba usta ter spoštljivo žvečila živež, ki je stal toliko denarja.

Najboljše je bila ostavila na krožniku za svojega sina, ki je sedel zamišljen in raztresen.

»Jej, Evarist, jej,« mu je ponavljala v enakomernih presledkih.

In ta beseda je dobivala v njenih ustih važnost verske zapovedi.

Začela je znova tožiti o draginji živili. Gamelin pa je zopet zahteval določitev cen kot edino sredstvo.

Toda ona je pripomnila:

»Denarja ni več. Izseljenci so vse odnesli s seboj. Nikakega zaupanja ni več. Človek bi nad vsem obupal.«

»Molčite, mati, molčite!« je zaklical Gamelin. »Kaj pomeni naše trenutno pomanjkanje, naše trenutno trpljenje. Revolucija bo za veke ustvarila srečo človeškega rodu.«

Dobra gospa si je pomočila kruh v vinu: duh se jej je zjasnil in mislila je smehljaje na čas svoje mladosti, ko je plesala na trati na kraljev god. Spominjala se je tudi dneva, ko jo je Jože Gamelin, po poklicu nožar, zasnubil v zakon. In začela je naštevati podrobno, kako se je bilo vse izvršilo. Mati jej je bila dejala: »Obleci se. Na trg Grève pojdeva, v prodajalno zlatarja Bienassisa, da vidiva, kako bodo razčetrtili Damiensa!« Le z veliko težavo sta si napravili pot skozi toliko radovednežev. V Bienassisovi prodajalni je bila devica našla Josipa Gamelina v lepem rožnatem fraku in je takoj razumela, kako stvari stojé. Ves čas, medtem ko je stala pri oknu, da bi videla, kako so kraljevega morilca ščipali z razbeljenimi kleščami, oblivali z raztopljenim svincem, raztrgali s štirimi konji ter vrgli v ogenj, je Josip Gamelin stal za njo ter ji neprestano delal poklone na njeno polt, njeno pričesko in njen stas.

Izpraznila je kozarec do dna ter še nadalje razpredala spomine svojega življenja.

»Povila sem te, Evarist, poprej nego sem se tega nadejala, zavoljo strahu, ki sem ga prestala nekoč med

¹ Robert Damiens, atentator na Ludovika XV., usmrčen 1757. (Op. prev.)

nosečnostjo na Novem Mostu, kjer bi me bili skoro podrli radovedneži, ki so hoteli k usmrtilvi gospoda de de Lally. Tako mičen si bil pri rojstvu, da je zdravnik mislil, da ne boš živel. Toda jaz sem vedela, da mi Bog izkaže to milost in te ohrani živega. Vzgojila sem te po svojih najboljših močeh, ne štedeč truda ne stroškov. Povedati pa moram po pravici, Evarist, da si se mi izkazal hvaležnega za to ter me skušal še od zgodnje mladosti za to poplačati po svojih močeh. Bil si od narave prisrčen in ljub. Tudi tvoja sestra ni imela slabega srca; toda bila je sebična in nebrzdana. Tebi so se nesrečneži bolj smilili nege njej. Kadar so mali paglavci mestnega okoliša pobirali gnezda po drevju, si se trudil, da bi jim iztrgal iz rok drobne mladičke ter jih vrnil njihovi materi in prav pogosto si se odrekel temu namenu šele, ko so te podrli na tla, obrcali in kruto nabili. Ko si bil star sedem let, se nisi kregaril s malopridneži, marveč si korakal mirno po ulici, ponavljaje glasno katekizem; in vse siromake, ki si jih srečaval, si vozil v hišo, da bi jim pomagal, tako da sem te moral našečkati, da ti izbijem to navado. Nisi mogel videti živega bitja, da trpi, ne da bi pretakal solze. Ko si dorastel, si postal zelo lep. Na moje veliko presenečenje se je zdelo, kakor da tega ne veš, in v tem si bil zelo različen od večine lepih fantov, ki so gizdavi in domišljavi na svoj obraz.«

Starka mati je govorila resnico. Evarist je imel s dvajsetimi leti resen in ljubeč obraz, hkratu strogo in žensko krasoto, poteze Minerve. Sedaj so njegove mrke oči in njegova blede lica razodevala žalostno in nasilno dušo. Toda kadar je uprl svoj pogled v mater, je dobil ta za hip zopet milino zgodnje mladosti.

Nadaljevala je:

Položaj na lesnem trgu

Naša lesna trgovina zaznamuje v zadnjem času precejšnjo stagnacijo. Zastaja te panoge našega narodnega gospodarstva pa ni opaziti samo pri nas, marveč v vseh državah in je posledica splošne gospodarske krize po vsem svetu. Pa je za nas kriza lesne industrije tem občutnejša, ker dajejo gozdovi kruha skoraj 60% našega naroda, saj so naše največje bogastvo.

Po svoji zemljepisni legi in po svojih zvezah s svetom bi morala naša banovina, kar se tiče lesne industrije, zavzeti vodilno mesto v naši državi. Žal temu ni tako. Vzrokov je mnogo, predvsem pa moramo poudarjati, da je glavni vzrok neorganiziranost naše male in srednje lesne industrije. Te neorganiziranosti ne občutimo samo mi, marveč tudi tuji, ki pri nas kupujejo z lesom. Inozemski lesni trgovci to pridno izkoriščajo na škodo naših malih lesnih proizvajalcev. Mnogo krivde je tudi v naši obdelavi lesa. Naša lesna industrija ne nudi dovolj jamstva za solidno in predpisano blago, kakršnega je treba trgu. Tipov si še nismo ustvarili. V tem nas Švedski in v zadnjem času tudi Avstrijski daleč prekašajo. Napredek produkcije teh dveh držav obstoja baš v tem, da sta si ustvarila tipe blaga, ki je povsem enako in skrbno obdelano in sortirano. S sortiranjem lesa po kategorijah se pri nas ne postopa preveč rigorozno. Skoro vsaka žaga umeva pojem sortiranja po svoje. V Bosni so večja podjetja pričela v tem pogledu posnemati Švede. Uspehi se že kažejo in bosanska roba uživa na trgu vedno več simpatij.

Z ozirom na obdelavo in pripravo lesa moramo ugotoviti, da nam manjkajo lesne strokovne šole ali pa vsaj potovalni strokovni učitelji, ki bi stalno in nazorno poučevali ljudi posebno na malih in srednjih žagah, kako in kaj naj se reže, da bo odgovarjalo tržnim zahtevam. Takšen pouk je z ozirom na važnost predmeta za naše razmere prepotraben.

Nadalje se posveča vse premalo pažnje raznim zakonom in predpisom. O teh bi morala biti masa interesentov vse bolj poučena. Tako je 15. maja t. l. stopil v veljavo novi tarif za prevoz lesa na jugoslovansko-grških železnicah v smeri proti Solunu. Ta tarif je bil objavljen v »Direktnih tarifih za prevoz robe in žive živine na železniških postajah v Jugoslaviji in Grčiji pod številko 6 na strani 55 omejenega seznama. Z uveljavljenjem tega tarifa bo mogla naša lesna produkcija znova konkurirati na lesnem trgu v Solunu, kjer je danes absolutna gospodarica Romunija, katere lesni kartel je v cenah znatno popustil ter si tako osvojil tržišče. Trg za naš les v Solunu je bil izgubljen 1. maja lanskega leta, ko je bil ukinjen luški tarif, via terra Djevdžolija, sklenjen med našo in grško državo. Ti tarifi pa veljajo le za nekatere naše poglavitne postaje za nakladanje lesa. Z novim tarifom

si bomo spet opomogli na solunskem trgu, to pa le, če bomo kvalitativno lahko boljše ustrezali trgu, nego vsi drugi proizvajalci.

S Španijo do večjih kupčij še ni prišlo. Vzrok temu je pač razlika in kupni moči peseta in naših cen, ki se še niso približale onim romunskega kartela, ki jih je znižal tudi v Španiji. Z vpostavo rednih plov-nih zvez pa se bodo težkoče na tem važnem tržišču premostile.

Velika naša napaka je tudi v tem, da se naši borzni običaji še niso prevedli na tuje jezike. Dosedaj imamo samo laški prevod. Manjkajo nam pa grški, španski, nemški, angleški in francoski prevodi. Tuji odjemalci nimajo natančnega vpogleda v predpise in običaje naše borze. Spričo tega tudi velike težkoče v korespondenci med našimi in tujimi tvrdkami. Zagrebška borza je to vprašanje že davno rešila. Tudi izenačenje borznih običajev na borzah v naši državi je problem, ki kliče po remeduri. Enotnost borznih običajev je predpogoj našega razvoja.

Pomen lesne organizacije so predvsem doumeli Švedski in naši bosanski lesni proizvajalci. Za enotno in smotreno osvajanje in ohranitev trga je treba najprej dobre in aktivne lesne organizacije. Le-ta si zastavi nalogo, da preišče pridobljene trge in si pribori novih. Treba je, da zlasti mali in srednji proizvajalci opustijo dosedanjo proizvodnjo, ki je edino italijanskemu trgu v korist; treba je, da proizvodnja lesa postane enotna, ker samo takšno blago bo našlo kupca povsod in si bo osvojilo trg. Mi takšnega blaga nimamo in radi tega so naši mali proizvajalci navezani na laške odjemalce in če še ti odpovedo, je popoln zastoj tu. To je opaziti posebej v slučajih, ko skušajo velike laške tvrdke izgrajevati avstrijsko in našo trgovino. Organizacija pa je pomembna tudi s stališča racionalne eksploatacije in opredeljenja naše proizvodnje. V ta namen bi se morale osnovati lesne zadruge. Nekateri sicer že v tem pravcu delujejo, posebno kmetska nabavna in prodajna zadruga v Izlakah pri Zagorju. Ta sistematično razvija svoje kupčije potom borze in svoje člane uvaja v moderno obdelavo lesa, pospešuje produkcijo in dobro prodajo. Brez organizacije, naša lesna industrija ne bo uspela, vsaj ne tako, da bo naše gozdno bogastvo donajalo več dohodkov kot do sedaj.

Sedanji položaj, ki je sicer slab in obupen, sili do preobrata. Ruski les nam za enkrat ne bo preveč v napotje, ker je na vsej ruski konkurenci menda več besedičenja, kot pa dejstev. Vendar pa je treba tako lesni industriji na splošno, kot njeni organizaciji in standardizaciji posebej, od-slej posvetiti vse večjo pažnjo, ker se nam preko njenega razvoja obeta tudi izboljšanje našega splošnega gospodarskega položaja.

Gospodarske vesti

Novi upravni svet tiskarne Merkur. Včeraj se je vršil v prostorih Kranjske hranilnice občni zbor trgovske in industrijske del. družbe »Merkur«, na katerem so bili izvoljeni v upravni svet ti gospodje: dr. Mirko Božič, ravnatelj Kranjske hranilnice v Ljubljani, Franc Finžgar, župnik v Ljubljani, dr. Josip Hacin, odvetnik v Ljubljani, Rado Hribar, veleindustrijalec in podpredsednik Kranjske hranilnice, dr. Janko Kersnik, ravnatelj Kmečke posojilnice, Viktor Meden, veletržec v Ljubljani, dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik in predsednik Kranjske hranilnice v Ljubljani, Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani, dr. Ivan Švegel, minister in veleposelnik. — V nadzorstveni odbor pa so bili izvoljeni gospodje: Oton Detela, predsednik Kmetijske družbe, Jernej Pinter, upravni svetnik Kranjske hranilnice, Franc Terček, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug.

Peti mednarodni sejm v Solunu. Peti mednarodni sejm v Solunu se bo vršil v dneh od 14.—30. septembra. Udeležile se ga bodo vse balkanske države. Tudi naša država, ki je sodelovala že na III. sejmu l. 1928., bo zastopana na solunskem sejmu z lastnim jugoslovanskim paviljonom. O tem je bila že obveščena uprava solunskega sejma. Radi ureditve podrobnejših vprašanj glede našega sodelovanja na solunskem sejmu, je sejsmska uprava poslala g. Antona Hamondoculosa, grškega novinarja, v našo državo. Imenovani gospod je prispel v Jugoslavijo z grškimi izletniki in se sedaj mudi v Beogradu. Stopil je v zvezo z merodajnimi činitelji pri trgovinskem ministru in z raznimi interesi. Sodeč po vseh pripravah bo naš paviljon v Solunu odlično organiziran in bo v dostojni luči pokazal Grkom naše proizvode.

Škropljenje trt po toči. Ker se v zadnjem času pogostoma pojavljajo lokalne nevihte, ki jih žal spremlja tudi toča, opozarjamo vinogradnike, da po vsaki taki nevihti takoj pričnejo s škropljenjem trt z 1-odstotno množino modre galice in odgovarjajočo količino apna. Le tako se obvaruje nadaljnja škoda v vinogradih, ki jo povzroča peronospora po sličnih vremenskih neizodah. Kdor ne škropi, izgubi še to, kar je toča pustila!

Mednarodna tekma motornih plugov v Beogradu. V septembru tekočega leta se bo vršila v Beogradu pod pokroviteljstvom srbskega poljedelskega društva zelo zanimiva tekma motornih plugov. Ta tekma ima namen, da ugo-

tovi brzino in vztrajnost posameznih motornih plugov vseh večjih svetovnih tvrdk. V svrhu kar najširšega udeleževanja pri tej tekmi, je poljedelsko ministristvo določilo znatno podpora, prometno ministristvo pa je dovolilo udeležencem 50% popust na vožnji oseb in blaga.

Naš izvoz krompirja. Poljedelsko ministristvo je odredilo posebne mere za pospeševanje našega izvoza krompirja. Posebna pažnja je posvečena našemu izvozu na Madžarsko. V svrhu kontrole in nadzorstva je pri tem izvozu določena vzorna postaja na Topčideru.

Odpredmetna mesnatih proizvodov brez živino-zdravniškega pregleda — prepovedana. — Po čl. 12. pravilnika o odpravi živine in živinskih surovin po železnici ali ladji, ki ga je izdalo poljedelsko ministristvo 11. junija 1929 št. 6670 vel, se smejo odpredmetljati iz tvorniških prostorov na druga mesta samo proizvodi, ki so opremljeni z uverjenjem uradnega živinozdravnika. Ostale živinske surovine, kakor kože, kosti, parklji itd., pa se lahko odpredmetljajo tudi brez živinozdravniških potrdil.

Osuševalna in regulacijska dela na Skaderskem jezeru. Prihodnji mesec prično osuševalna dela na Skaderskem jezeru. Priprave so v toliko dozorle, da bodo dela v Virpazarski okolici še v teku tega leta dovršena. Spomladi leta 1931. pa prično osuševalna dela pri Crnojevič-Rijeki in ob Bojani. Bojana bo deloma preurejena za plovbo, deloma bo regulirana njena struga.

Vplačilo 3. in 4. obroka delnic priv. Agrarne banke. S 1. julijem se vplačuje 3. in 4. obrok delnic priv. Agrarne banke. Banka je do sedaj izdala skoro 600 milijonov posojil poljedelstvu naše države ter s tem znatno dvignila kreditno sposobnost našega kmetijskega stanu.

Ameriške zaščitne carine. Glasovanje o novih carinskih tarifih se bo v senatu vršilo jutri popoldne. Do sedaj se je 47 senatorjev izjavilo v prid predloženih načrtov o carinskih tarifih, 45 pa proti njim. Usoda novih tarifov je v rokah 4 senatorjev, ki se še niso odločili.

Društvo narodov za agrarne interese srednjeevropskih držav. Delegati posameznih agrarnih držav v gospodarski komisiji Društva narodov so imeli v poslednjih dneh več sestankov in razgovorov. Zastopniki srednjeevropskih držav so se intenzivno bavili z vprašanjem agrarne proizvodnje svojih držav z ozirom na prodajo zadevnih proizvodov zapadnim državam. Trdi se, da se bodo v tem pogledu pričeli tudi uradni razgovori.

Potegavščina z umorom predsednika Hooverja povzročila na newyorški borzi katastrofalen polom. V sredo je newyorška borza zopet doživela ogromen polom, ki po svoji obsežnosti sliči skoroda lanskega polomu newyorške bor-

ze. — Brezvestna špekulacija baistov je nenadoma tendenciozno razširila vesti o raznih bančnih in industrijskih polomih z namenom pritiska na tečaj. Ker pa ta trik ni dovolj uspel, je razširila vest o umoru predsednika Hooverja, ki je povzročila na borzi nepopisno paniko. Tečajji so se pričeli nenadoma rapidno nižati na 20% do 60%. Nesreča je hotela, da je v tej paniki še dospela vest o odstopu predsednika National City Banke in da je na njegovo mesto imenovan znani reparacijski agent Parker Gilbert, kar je povzročilo tak hrup na borzi, da so morali borzo zapreti. Govori se, da je preko 20 špekulantov izvršilo samomor, med njimi celo ugledne osebnosti.

Borzna poročila

dne 12. junija 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 12. junija. Amsterdam 22-735, Berlin 13-4725—13-5025, Bruselj 7-8954, Budimpešta 9-8960, Curih 1094-40—1097-40, Dunaj 7-9631 do 7-9631, London 274-29—275-09, Newyork 56-34 do 56-54, Pariz 221-98, Praga 167-33—168-13, Trst 295-14—297-14.

Zagreb, 12. junija. Amsterdam 22-735, Dunaj 796-31—799-31, Berlin 13-473—13-5025, Bruselj 789-54, Budimpešta 988-10—991-10, Milan 295-007 do 297-007, London 274-29—275-09, Newyork kabel 56-34—56-54, Pariz 220-98—222-98, Praga 167-33—168-13, Curih 1094-40—1097-40.

Dunaj, 12. jun. Berlin 169-1250, Amsterdam 284-88, Kopenhagen 189-50, Stockholm 190-10, Newyork 708-75, London 34-4250, Pariz 27-8175, Bruselj 98-85, Praga 21-0212, Beograd 12-5387, Budimpešta 123-93, Bukarešta 4-2112, Varšava 79-42, Sofija 5-1362, Milan 37-1250, Curih 137-35.

Curih, 12. junija. Beograd 9-125, Pariz 20-255, London 25-065, Newyork 516—, Bruselj 72—, Milan 27-02, Madrid 61-45, Amsterdam 207-45, Berlin 123-075, Dunaj 72-78, Sofija 3-74, Praga 15-30, Varšava 57-85, Budimpešta 90-30, Bukarešta 3-065.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanski borzi nikahil sprememb. Zagreb, 12. junija. Drž. papirji: 7% inv. pos. 87-50—88, vojna škoda ar. 431-50—432-50, vojna škoda kasa 431-50—432-50 (432-25), vojna škoda junij 432-50 bl., julij 431-50—432-50, avg. 431-50 do 432, december 433—434, 4% agr. obveznice 54-50—55, 7% Bler. pos. 96-50—97-50, 7% pos. hip. banke 84-25—85. — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 900—907-50, Udružena 196—196-75, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 61-50 d., Narodna banka 8300—8425. — Industrija: Sečera-na Osijek 375—385, Trboveljska 432-50—435, Slavonija 200—205, Veveče 120 d.

Dunaj, 12. jun. Bankverein 18-25, Kreditni zavod 47-60, Dunav-Sava-Adrija 13-50, Prioritete 92-70, Trbovlje 53-30, Leykum 5-20.

Žitna tržišča.

Na ljubljanski borzi tendenca nadalje mlačna. Promet: en vagon koruze.

Novi Sad, 12. junija. Koruza: baška, sremska julij 102—103. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 18 vagonov, oves 1 vagon, koruza 21 in pol vagona, moka 7 vagonov, otrobi 1 vagon. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta, 12. junija. Tendenca za koruzo prijazna, za pšenico mlačna. Promet srednji. — Pšenica: junij 21—21-40 (21-10—21-18), oktober 19-75—19-94 (19-86—19-87). — Ri: okt. 11-65 do 11-92 (11-78—11-79). — Koruza: julij 12-25 do 12-50 (12-45—12-46), avgust 12-70—12-80 (12-76—12-79).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendenca neizpremenjena. Promet: 2 vagona bukovih plohov. Povpraševanje vlada za: naravne bukovne obr. plohe, hrastove obr. plohe, lipove plohe I., bukovne nar. plohe I. in II., orehove plohe; za smrekove in jelove deske I., II., III., za surovo neobr. bukovino, za parjeno bukovino, za bukovne ali hrastove drogeve (3-50 do 4 m), za bukovna metlišča, za bosanski oreh, za javorjeve hlode, bukovne hlode, za madrierje, za 1 vagon brsta I., za trame raznih dimenzij, za bukovna rezana in cepljena drva. Ponujajo se: testoni bukovni, parizer-deske, borovi brz. drogovci, parjena orehovina, škurete, hrastovi hlodi, smrekove deske, mesecovni hlodi, bukovne cepanice, lipovi plohi in trami raznih dimenzij.

TISKARNA MERKUR

- LJUBLJANA - GREGORČIČEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štate, tabele i. t. d.

LASTNA KNJIGOVEZNIKA

Posečajte hotel-restavracijo Mariborski dvor Oset, Maribor. Prenosišče, kopalnice, garaže, auto.

Sokolstvo

Rezultati tekem na zletu Ljubljanske sokolske župe

Na zletu ljubljanske sokolske župe so se vršile tekme vseh oddelkov. Naraščaj je tekmoval v soboto popoldan, članstvo v nedeljo zjutraj. Dosegli so se ti uspehi:

- Moški naraščaj.
- Višji oddelek (proste vaje, drog, bradlja, skok visokodaleki 3 m + 1-20 m, metanje kroglice 18 m obojerno in hitra hoja 100 m v 21 sekundah).
- Vrste:
- I. Ljubljanski Sokol 359-25 točk;
 - II. Ljubljanski Sokol 305-50 točk;
 - III. Šiška 266-25 točk.
- Posamezniki
- I. Pustišek Ivan 64-50 točk;
 - II. Forte Mirko 60-50 točk;
 - III. Berce Gorazd 59 točk.
- Vsi od Ljubljanskega Sokola.
- Višji oddelek (proste vaje, drog, žez konja, skok visokodaleki 2-50 m + 1 m, tanje kroglice 16 m obojerno in hitra hoja 100 m v 23 sekundah).

- Vrste:
- I. Ljubljanski Sokol 333-75 točk;
 - II. Sokol I 274 točk;
 - III. Ljubljanski Sokol 245-25 točk.
- Posamezniki:
- I. Pavlič Marijan (Ljublj. S.) 63-25 točk;
 - II. Zimand Ivan (S. I) 58-75 točk;
 - III. Slanina Edo (Ljublj. S.) 56 točk.
- Ženski naraščaj.
- Višji oddelek (proste vaje, krog, gred, skok v višino 1-20 m, metanje žoge 38 m obojerno in hitra hoja 80 m v 17 sekundah).

- Vrste:
- I. Ljubljanski Sokol 86%;
 - II. Sokol I 73-50%.
- Posameznice:
- I. Pustišek Ruša 94-4%;
 - II. Keržan Olga 93%;
 - III. Keržan Ančka 90-3%.
- Nižji oddelek (proste vaje, krog, gred, skok v višino 1-10 m, metanje žoge 34 m obojerno in hitra hoja 80 m v 19 sekundah).

- Vrste:
- I. Ljubljanski Sokol 86-94%;
 - II. Ljubljanski Sokol 77-60%;
 - III. Šiška 73%.
- Posameznice:
- I. Pustišek Marta (Ljublj. Sokol) 100%;
 - II. Vazzaz Helena (Ljublj. Sokol) 95-80%;
 - III. Lajovic Maksa (Litija) 95-60%.
- Člani.
- Višji oddelek (proste vaje, drog, bradlja, krog, konj, plezanje 7 m v 12 sekundah, tek z zaprekami na 120 y v 19 sekundah, skok v višino 1-45 m in metanje kroglice 8-50 m).

- I. Gregorka Boris 94-50 točk;
- II. dr. Orel Vlado 92-75 točk;
- III. Zupančič N. in Antosiewicz Ed. 92-50 točk.
- Vsi od Ljubljanskega Sokola.
- Srednji oddelek (proste vaje, drog, bradlja, krog, konj, plezanje 5 m v 9 sekundah, tek z zaprekami na 120 y v 20 sekundah, skok v višino 1-35 m in metanje kroglice 7-50 m).

- I. Pavšič Peter (Ljublj. Sokol) 85-50 točk;
- II. Hočvar Stane (Ribnica) 82 točk;
- III. Lado Franc (Borovnica) 80-25 točk.
- Nižji oddelek (proste vaje, drog, bradlja, krog, konj, plezanje in lahka atletika iste mere kot srednji oddelek).

- Vrste:
- I. Sokol I 525-25 točk;
 - II. Ljubljanski Sokol 473-50 točk;
 - III. Ježica 457-50 točk.
- Posamezniki:
- I. Megušar Maksa (Sokol I) 98-25 točk;
 - II. Gorišek Boris (Ljublj. Sokol) 93-75 točk;
 - III. Pavlica Mirko (Sokol I) 89-50 točk.
- Članice.
- Višji oddelek (proste vaje, bradlja, krog, konj, tek 60 m v 9 sekundah in metanje žoge 50 m obojerno).

- II. Podpac Marta (Sokol I);
- III. Gjud Pavla (Ljubljanski Sokol).
- Nižji oddelek (proste vaje, bradlja, krog, konj, tek 60 m v 10 sekundah in metanje žoge 46 m obojerno).
- Vrste:
- I. Ljubljanski Sokol 81-40%;
 - II. Sokol I 79-70%.
- Posameznice:
- I. Tratar Vlada (Sokol I) 59-50 točk;
 - II. Vazzaz Milica (Ljublj. Sokol) in Vrtačnik Milka (Sokol I) 53-50 točk;
 - III. Enagelman Milena (Ljublj. S.) 49-50 točk.

KAVA dnevno sveže prazena pri B. MOTON, Vodnikov trg št. 5 Ljubljana

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave.

II. No. 21085

Razpust društva.

Društvo Katoliško prosvetno društvo v St. Vidu nad Ljubljano je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 4. maja 1930.

Po odredbi bana
za načelnika upravnega oddelka
banski svetnik:
Mencinger s. r.

VI. No. 13508.

Pregled nalezljivih bolezni v dravski banovini

od dne 22. maja do dne 31. maja 1930.

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostali v oskrbi
Skupina tifuznih bolezni.					
Brežice	2	—	—	—	2
Celje	1	—	—	—	1
Kamnik	1	—	—	—	1
Laško	3	1	—	—	4
Litija	—	1	—	—	1
Logatec	1	—	—	—	1
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Ljubljana (mesto)	2	1	—	—	3
Maribor desni breg	—	1	—	—	1
Maribor (mesto)	1	—	—	—	1
Prevalje	—	1	—	—	1
Radovljica	1	—	—	—	2
Smarje pri Jelšah	1	—	—	—	—
Skupaj	14	6	1	—	19
Skrlatinka. — Searlatina.					
Brežice	5	—	3	—	2
Celje	6	2	—	—	8
Dolnja Lendava	1	—	—	—	1
Gornji Grad	1	—	1	—	—
Kamnik	1	5	—	—	6
Kranj	3	2	1	—	4
Konjice	1	—	—	—	1
Krško	11	1	3	1	8
Laško	10	3	1	—	12
Logatec	2	—	—	—	2
Ljubljana (srez)	2	1	—	—	3
Ljubljana (mesto)	9	—	1	—	8
Ljutomer	2	—	—	—	2
Maribor desni breg	1	—	—	—	1
Maribor levi breg	5	—	—	—	5
Maribor (mesto)	12	8	2	—	18
Murska Sobota	2	—	—	—	2
Ptuj	1	1	—	—	2
Ptuj (mesto)	1	1	—	—	2
Radovljica	3	—	—	1	2
Slovenjgradec	1	—	—	—	1
Smarje pri Jelšah	7	2	1	—	8
Skupaj	87	26	13	2	98
Ošpice. — Morbilli.					
Brežice	7	—	7	—	—
Dolnja Lendava	3	—	—	—	—
Gornji Grad	52	30	45	—	37
Kamnik	11	—	11	—	—
Kranj	4	1	3	—	2
Konjice	—	1	—	—	1
Ljubljana (srez)	—	1	—	—	1
Maribor levi breg	—	1	1	—	—
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Prevalje	56	2	54	—	4
Radovljica	1	—	—	—	1
Slovenjgradec	—	2	—	—	2
Smarje pri Jelšah	—	5	—	—	5
Skupaj	135	43	124	—	54
Davica. — Diphtheria et Croup.					
Brežice	5	—	—	—	5
Celje	1	6	1	1	5
Dolnja Lendava	1	—	—	—	—
Kranj	—	2	—	—	2
Logatec	1	—	—	—	1
Ljubljana (srez)	7	3	—	—	10
Ljubljana (mesto)	4	1	2	—	3
Maribor levi breg	3	—	—	—	1
Maribor (mesto)	3	2	1	—	4
Novo mesto	1	—	—	—	1
Prevalje	1	1	—	—	2
Radovljica	1	1	1	—	1
Slovenjgradec	3	5	2	—	6
Smarje pri Jelšah	3	2	—	—	5
Skupaj	34	23	10	1	46
Nalezljivo vnetje možganov. — Meningitis cerebrospinalis epidemica.					
Laško	—	1	—	—	1
Maribor (mesto)	1	—	—	—	1
Novo mesto	1	—	—	—	1
Skupaj	2	1	—	—	2

Srez	Ostali	Na novo oboleli	Ozdraveli	Umrli	Ostali v oskrbi
Dušljivi kašelj. — Pertussis.					
Brežice	18	8	—	—	26
Kranj	12	6	—	—	18
Konjice	6	—	—	—	6
Smarje pri Jelšah	—	40	—	—	40
Skupaj	36	54	—	—	90
Šen. — Erysipelas.					
Celje	—	1	—	—	1
Gornji Grad	1	1	—	—	1
Krško	2	—	—	—	1
Ljutomer	1	—	—	—	3
Maribor levi breg	3	—	—	—	2
Maribor (mesto)	—	4	—	—	4
Novo mesto	1	1	—	—	2
Prevalje	2	—	—	—	2
Ptuj	1	—	—	—	1
Ptuj (mesto)	1	—	—	—	1
Radovljica	—	1	—	—	1
Smarje pri Jelšah	1	—	—	—	—
Skupaj	13	8	2	—	19
Krčevita odrevenelost. — Tetanus.					
Celje	—	1	—	—	—
Murska Sobota	1	—	—	—	1
Skupaj	1	1	—	—	1
Odrevenelost tilnika. — Polyomyelitis acuta.					
Ljubljana (srez)	1	—	—	—	1
Skupaj	1	—	—	—	1

Ljubljana, 6. junija 1930.
Po naredbi bana:
Dr. Mayer.

V No. 2977/3. 3-2 1381

Razglas o licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del in strojne opreme za napravo hladilnice v splošni bolnici v Ljubljani I. javno pismeno ofertalno licitacijo na dan 23. junija 1930.

ob 11. uri vsobi št. 17 tehničnega oddelka v Ljubljani. Istotam se dobivajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu napravnih stroškov.

Ponudbe naj se glase tako, da podajo v obliki popust v odstotkih (tudi z besedami) na vsote odobrenega proračuna, ki znaša:
I. Izolacijska dela Din 71.299-60
II. Ključavničarska dela " 4.564-
III. Pleskarska dela " 7.948-
IV. Dobava omare " 7.300-
V. Strojne naprave " 228.770-
Skupaj . . . Din 319.881-60

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,
dne 31. maja 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev.

P 52/30-3. 1432

Razglasitev preklica.

S sklepom okrajnega sodišča v Radovljici z dne 2. maja 1930. opr. št. L 8/29-30 je bil Čebular Albin, učitelj na Bledu zaradi umobolnosti omejeno preklican.

Za oskrbnika-pomočnika je bil postavljen Čebular Franc, posestnik v Gorenjem Logatcu št. 69.

Okrajno sodišče v Radovljici odd. I.,
dne 3. junija 1930.

P 60/29-9. 1428

Sklep.

Razveljavljenje preklica.

S sklepom tega sodišča z dne 21. novembra 1929., opr. št. L 3/29-9, izrečen omejeni preklic Bogataja Aleksandra, črevljarskega pomočnika, stanujočega na Selu pri Žirih, se razveljavlja.

Okrajno sodišče v Logatcu, odd. I.,
dne 4. junija 1930.

C 210/30-1. 1450

Oklic.

Horvat Josip in Ana, roj. Magyar, posestnika v Zamostju, ki ju zastopa dr. Strasser Armin, odvetnik v Dolnji Lendavi, sta vložila zoper Šimonka Franca, Buenos Aires, A. V. D. L. N. Allen 150, Argentina, in Šimonki Elizabeti, roj. Šifter, posestnici iz Zamostja, tožbo radi 2000 Din s prip.

Narok za ustno sporno razpravo se je določil na dan

2. julija 1930. ob osmih

pri podpisnem sodišču v sobi št. 21.

Šimonki Francu se postavlja za skrbnika dr. Pikuš Janko, odvetnik v Dolnji Lendavi.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi, odd. II.,
dne 31. maja 1930.

C 66/30-4. 1451

Oklic.

Pavel Martin, mlinar v Bellincih, ki ga zastopa dr. Strasser Armin, odvetnik v Dolnji Lendavi, je vložil zoper Maučeca Jožefa, posestnika iz Gančanov št. 85, sedaj neznanega bivališča v Ameriki, tožbo radi 1074 Din s prip.

Narok za ustno sporno razpravo se je določil na dan

2. julija 1930. ob osmih

pri podpisnem sodišču v sobi št. 21.

Ker je sedanje bivališče tožene stranke neznan, se ji postavlja za skrbnika dr. Pikuš Janko, odvetnik v Dolnji Lendavi.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi, odd. II.,
dne 1. junija 1930.

C 159/30-2. 1431

Oklic.

Tožeča stranka Klein Ljudevit, glavni zastopnik »Diabolo-Separator« v Zagrebu, Račkova ul. 5, je vložila proti toženi stranki Venku Francetu v Vodiškem št. 1, sedaj neznanega bivališča na Holandskem, k opr. št. C 159/30-1 tožbo radi Din 2000- s prip.

Sporna razprava se je določila na dan 5. julija 1930. ob devetih pred tem sodiščem v izbi št. 5, razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznan, se postavlja oficial Jos. Kokol v Laškem za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Laškem, odd. II.,
dne 3. junija 1930.

E 151/30. 1446

Dražbeni oklic.

dne 17. junija 1930. ob pol devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Rečica o. P., vl. št. 243.

Cenilna vrednost: 11.006 Din 50 p; najmanjši ponudek: 7.340 Din.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Šoštanju,
dne 29. maja 1930.

E 1400/29. 1447

Dražbeni oklic.

Dne 27. junija 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Poznanovci 5/12 vl. št. 131 (njive).

Cenilna vrednost: 933 Din 30 p; najmanjši ponudek: 622 Din 20 p.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Murski Soboti,
dne 22. maja 1930.

E 672/29. 1448

Dražbeni oklic.

Dne 4. julija 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin (hiše, travnikov, njiv in gozda): zemljiška knjiga Zenavljve 3/12 vl. št. 33 in 1/3 vl. št. 158.

Cenilna vrednost: 5055 Din; najmanjši ponudek: 3370 Din.

Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Murski Soboti,
dne 30. maja 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev.

Št. 5030/II. 1437-2-1

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 26. junija 1930. ob enajstih pismene ponudbe dobavo sledečih živil:

10.000 kg pšenične moke št. 6
8.000 kg " " " Og
2.000 kg " " " Ogg
2.000 kg bučnega olja
2.000 kg riža glace Splendor Sublime,
Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 7. junija 1930.

Štev. 4983/II. 1436-2-2

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 23. junija 1930. ob 11. uri nabavo:

800 m plinovitih cevi, črnih, 1 1/2",
Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje,
dne 6. junija 1930.

Razne objave.

1438

Objava.

Izgubil sem letno izpričevalo II. b razreda drž. gimnazije v Mariboru za šolsko leto 1922/23.

Proglasam ga za neveljavno.
V Kranju, 6. junija 1930.

Jane Adrijan s. r.

1445

Objava.

Izgubila sem poselsko knjizico, izdano mi dne 28. avgusta 1927. pod št. 3042 od občinskega urada v Škocjanu, srez Krški, v Dravski banovini.

Proglasam jo za neveljavno.
Kočevje, dne 6. junija 1930.

Jerić Terezija s. r.

1452

Objava.

Kojnik Angela, roj. dne 27. aprila 1894. v Sv. Lovrencu pod Prežinom, pristojna v Dramlje, srez Celje, razglasam, da sem izgubila poselsko knjigo št. 39. Proglasam jo za neveljavno.

Dramlje, dne 9. junija 1930.

Kojnik Angela s. r.